

**T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE KADINA KARŞI HER TÜRLÜ
DÜŞMANCA TUTUMUN (MİZOJİNİ) BELİRLENMESİ: DÜZCE
ÖRNEĞİ**

**Ayşenur YAZGELDİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
DOĞUM VE KADIN HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ YÜKSEK
LİSANS PROGRAMI**

**DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Hacer GÜLEN SAVAŞ**

DÜZCE, 2022

**T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE KADINA KARŞI HER TÜRLÜ
DÜŞMANCA TUTUMUN (MİZOJİNİ) BELİRLENMESİ: DÜZCE
ÖRNEĞİ**

**Ayşenur YAZGELDİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI
DOĞUM VE KADIN HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ YÜKSEK
LİSANS PROGRAMI**

**DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Hacer GÜLEN SAVAŞ**

DÜZCE, 2022

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

30.09.2022

Ayşenur YAZGELDİ

TEŞEKKÜR

Hemşirelik eğitimim süresince kıymetli bilgi ve tecrübeleri ile gelişmemde her türlüyardım ve desteği sağlayan; çalışmamın her aşamasında yolumu aydınlatan sabır ve anlayışını esirgemeyen tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Hacer GÜLEN SAVAŞ' a, jüride yer alan tezime eşsiz katkıları bulunan üyeleri Doç. Dr. Şule ERGÖL'e ve Dr. Öğr. Üyesi Filiz Süzer ÖZKAN'a, araştırmanın veri toplama süresi boyunca desteğini esirgemeyen tüm arkadaşlarıma, araştırmaya katılmayı kabul eden tüm öğrencilere, sevgilerini ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen canım aileme, özellikle biricik annem Senem BENGİLOĞLU ve biricik babam Dursun BENGİLOĞLU'na, tez çalışmam boyunca sevgi, anlayış ve sabırla destek olan sevgili eşim Dursun Ali YAZGELDİ 'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayşenur YAZGELDİ

İÇİNDEKİLER

BEYAN	i
TEŞEKKÜR	ii
TABLolar LİSTESİ	v
ŞEKİLLER LİSTESİ	vi
KISALTMALAR ve SİMGELER LİSTESİ	vii
ÖZET	1
ABSTRACT	2
1. GİRİŞ ve AMAÇ	3
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1. Mizojini	6
2.2. Mizojininin Tarihçesi.....	6
2.2.1. Tarih öncesi dönemlerde kadının konumu.....	6
2.2.2. Tarihsel süreçte mizojini.....	7
2.3. Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler.....	8
2.3.1. Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet rolleri.....	8
2.3.2. Aile	9
2.3.3. Akran ilişkileri ve okul.....	9
2.3.4. Din	10
2.3.5. Politik ideoloji	10
2.3.6. Kültür	10
2.3.7. Önyargılar ve kalıp yargılar (Stereotip).....	11
2.4. Mizojininin Görüldüğü Alanlar ve Etkileri.....	11
2.4.1. Eğitimde mizojini ve etkileri	11
2.4.2. Siyasette mizojini ve etkileri	13
2.4.3. İş Yaşamında mizojini ve etkileri	14
2.4.4. Medyada mizojini ve etkileri.....	15
2.4.5. Sağlıkta mizojini ve etkileri	17
2.5. Mizojininin Önlenmesi ve Eğitiminin Rolü.....	19
2.6. Mizojininin Önlenmesinde Hemşirenin Rolü.....	20

3. GEREÇ ve YÖNTEM.....	21
3.1. Araştırmanın Tipi.....	21
3.2. Araştırmanın Soruları.....	21
3.3. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri.....	21
3.4. Araştırma Evreni ve Örnekleme.....	21
3.5. Örneklem Seçim Kriterleri.....	24
3.6. Veri Toplama Araçları.....	24
3.6.1. Kişisel bilgi formu.....	24
3.6.2. Mizojini ölçeği.....	25
3.7. Araştırmanın Uygulanması.....	25
3.8. Araştırmanın Etik Boyutu.....	26
3.9. Verilerin Analizi.....	27
3.10. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Güçlü Yönleri.....	28
3.11. Araştırmanın Değişkenleri.....	28
4. BULGULAR.....	28
4.1.Öğrencilerinin Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	29
4.2.Öğrencilerin Mizojini Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular.....	32
4.3.Öğrencilerin Mizojini Ölçeği Puanları ile Tanımlayıcı Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bulgular.....	32
5. TARTIŞMA ve SONUÇ.....	43
6. ÖNERİLER.....	55
7 KAYNAKLAR.....	56
8. EKLER.....	66
Ek 1. Bilgilendirilmiş Olur Formu	66
Ek 2. Kişisel Bilgi Formu	68
Ek 3. Mizojini Ölçeği	72
Ek 4. Kurum İzini	74
Ek 5. Etik Kurul Onayı	86
Ek 6. Mizojini Ölçeği Kullanım İzini	87
ÖZGEÇMİŞ.....	88

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Tabakalı örnekleme yöntemiyle belirlenen örnekleme dâhil edilen öğrenci sayıları.....	23
Tablo 4.1. Üniversite Öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine göre dağılımı.....	29
Tablo 4. 2. Öğrencilerin mizojini ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamaları.....	32
Tablo 4. 3. Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre mizojini ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamaları.....	33
Tablo 4. 4. Öğrencilerin yaş ve kardeş sayısı ile ölçek puanları arasındaki ilişki.....	39
Tablo 4. 5. Mizojini ölçeği toplam puan ortalamasına etki eden değişkenlerin lineer regresyon analizi.....	40

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın sağlığına etkileri.....19

Şekil 3.1. Araştırma uygulama şeması.....26

KISALTMALAR ve SİMGELER LİSTESİ

AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome (Edinilmiş Bağışıklık Eksikliği Sendromu)
CYBE	Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyon
CYBH	Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar
HIV	Human Immunodeficiency Virus (İnsan İmmün Yetmezlik Virüsü)
ILO	International Labour Organisation (Uluslararası Çalışma Örgütü)
IPU	Inter Parliamentary Union (Parlamentolar Arası Birlik)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (İktisadi ve İşbirliği Geliştirme Teşkilatı)
TDK	Türk Dil Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Acil Yardım Fonu)
UNSTATS	United Nations Statistics Divisions (Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü)
WHO (DSÖ)	World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)
YÖK	Yüksek Öğrenim Kurulu

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE KADINA KARŞI HER TÜRLÜ DÜŞMANCA TUTUMUN (MİZOJİNİ) BELİRLENMESİ: DÜZCE ÖRNEĞİ

Ayşenur YAZGELDİ

Düzce Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı

Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı Dr. Öğretim Üyesi Hacer GÜLEN SAVAŞ

Eylül 2022, 87 sayfa

Araştırma üniversite öğrencilerinde kadına karşı her türlü düşmanca tutumun (mizojini) belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı, analitik desende yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye'nin Batı Karadeniz Bölgesi'nde bulunan bir üniversitede 2021-2022 yılı bahar döneminde lisans düzeyinde öğrenim gören 18.777 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın örnekleme tabakalı rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenen 380 (171 kadın- 209 erkek) öğrenci alınmıştır. Araştırma verileri Kişisel Bilgi Formu ve Mizojini Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Independent-Samples T testi, One-Way ANOVA, Tukey, Welch testi, Tamhane's T2 testi, pearson korelasyon ve lineer regresyon analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin mizojini ölçeği toplam puan ortalamasının $56,00 \pm 25,40$, önyargı ve ayrımcılık alt boyut puan ortalamasının $32,46 \pm 15,69$, kadın fobisi alt boyut puan ortalamasının $12,89 \pm 6,76$, geleneksel role sıkıştırma alt boyut puan ortalamasının $10,60 \pm 5,04$, $60 \pm 5,04$ olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin yaşlarına göre mizojini ölçeği toplam puan ortalaması, önyargı ve ayrımcılık ile kadın fobisi alt boyut puan ortalamaları arasında 0,05 düzeyinde pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı fark saptanmıştır. Yaş arttıkça ölçek puan ortalamalarının da arttığı belirlenmiştir. Kadınların mizojini ölçeği toplam puan ortalamasının erkeklere oranla 0,42 kat daha az olduğu bulunmuştur. Cinsiyet, doğduğu yerleşim yeri, geldiği bölge, eğitime devam edilen fakülte, en uzun süre yaşanan yer, gelir düzeyi, annenin öğrenim durumu değişkenler, Türk toplumunda kadına karşı düşmanca tutum olduğunu düşünme durumu ve kendini yakın hissettiği tanımlama değişkenlerine göre ölçek toplam puan ve tüm alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Benzer şekilde en uzun süre yaşanan yer, gelir düzeyi, annenin öğrenim durumu değişkenlerine göre "Ön yargı ve ayrımcılık" alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı fark saptanmıştır. Eğitime devam edilen sınıf, gelir düzeyi, annenin öğrenim durumuna göre "Kadın fobisi" alt boyutu puan ortalaması arasında anlamlı fark belirlenmiştir. "Geleneksel role sıkıştırma" alt boyut puan ortalamalarında ise eğitime devam edilen fakülte, sınıf, en uzun süre yaşanan yer ve mezun olunan liseye göre anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Bu bulgular doğrultusunda üniversite öğrencilerinde mizojiniye yönelik farkındalık artırma çalışmalarının planlanarak uygulanması ve benzer çalışmaların farklı gruplarda ve daha büyük örneklemelerde yapılması önerilmiştir.

Anahtar kelimeler: Düşmanca Tutum, Kadın, Mizojini, Tutum ölçeği, Üniversite öğrencileri.

ABSTRACT

DETERMINATION OF ALL KIND OF ENEMYABLE ATTITUDES (MISOGY) AGAINST WOMEN IN UNIVERSITY STUDENTS: THE EXAMPLE OF DUZCE

Ayşenur YAZGELDİ

Institute of Graduate Studies, Department of Nursing
Obstetrics and Gynecology Nursing Master's Program
Master's Thesis

Thesis Advisor Assist. Prof. Dr. Hacer GÜLEN SAVAŞ

September 2022, 87 pages

The research was carried out in a descriptive and analytical design in order to determine all kinds of hostile attitudes (misogyny) towards women in university students. The population of the research consisted of 18,777 undergraduate students studying at a university in the Western Black Sea Region of Turkey in the spring semester of 2021-2022. 380 (171 female-209 male) students determined by stratified random sampling method were included in the sample of the study. Research data were collected using Personal Information Form and Mizogyni Scale. Independent-Samples T test, One-Way ANOVA, Tukey, Welch test, Tamhane's T2 test, pearson correlation and linear regression analysis were used to evaluate the data. Students' misogyny scale total score average is 56.00 ± 25.40 , prejudice and discrimination sub-dimension mean score is 32.46 ± 15.69 , female phobia sub-dimension mean score is 12.89 ± 6.76 , traditional role compression sub-dimension mean score It was found to be 10.60 ± 5.04 , $10, 60 \pm 5.04$. There was a positive and low-level difference of 0.05 between the total mean score of the misogyny scale, prejudice and discrimination, and the women's phobia sub-dimension mean score according to the age of the students. It was determined that the mean score of the scale increased as the age increased. It was found that the total mean score of the women's misogyny scale was 0.42 times lower than that of the men. The scale total score and all subscales were determined according to the variables of gender, place of birth, region of origin, faculty where education was attended, place of residence for the longest time, income level, educational status of the mother, the state of thinking that there is a hostile attitude towards women in Turkish society, and the definition variables that she felt close to. a significant difference was found between the dimension mean scores. Similarly, a significant difference was found between the "Prejudice and discrimination" sub-dimension mean score according to the variables of place of residence, income level, and educational status of the mother for the longest time. significant difference was determined between the mean. It was found that there was a significant difference in the mean scores of the sub-dimension "squeezing into the traditional role" according to the faculty, class, place of residence for the longest time and graduated high school. In line with these findings, it has been suggested that awareness raising studies on misogyny be planned and implemented in university students and that similar studies should be carried out in different groups and larger samples.

Key Words: Attitude scale, Hostile attitude, Misogyny, University students, Woman.

1.GİRİŞ ve AMAÇ

Cinsiyet kavramı kadın ve erkek olmak, biyolojik ve fiziksel farklılıklar olarak açıklanırken, toplumsal cinsiyet kavramı daha çok maddi olan bedenlere manevi anlamlar yükleyen, sosyal bir statü aracı olarak kabul edilir^{1,2}. Kadın ve erkek olarak varlığını sürdüren cinsiyet kavramı kendi başına bir eşitsizlik veya güç içermezken toplum ve kültür içerisinde hiyerarşik bir farklılığa dönüşür ve toplumsal cinsiyet ‘gender ’ kavramı ortaya çıkar. Bu hiyerarşide erkeğin kadından üstün görüldüğü ve kadına uygulanan her türlü düşmanca tutum ve davranışa mizojini denir.Mizojini Yunanca kökenli bir terim olup, “mizo (misien)” nefret “jini (gune)” ise kadın demektir. Bir araya geldiklerinde “kadın nefreti” anlamına gelmektedir.³

Mizojini toplumun tüm dönemlerinde kendine yer bulmuş ve kadına yönelik şiddetin temel sebebi olmuştur. Mizojini kavramının oluşmasına sebep olan faktörler; cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları, aile, kişilerin sosyal statüleri, kültür ve politik ideolojiler olarak sayılabilir⁴. Farklı dini inanışlarda da ortak olarak kadınlara kötülüğe sebep olma anlamları yüklenerek mizojinik davranış ve tutumlar sergilenmiştir^{5,6,7}.

Literatür incelendiğinde mizojininin kadınların hayatını birçok alanda etkilediği, toplumsal, sosyal hayata, çalışma yaşamına, eğitime ve siyasal alana katılımını sınırladığı ve boyutu ne olursa olsun kadın yaşamını olumsuz etkilediği dikkat çekmektedir^{8,9,10,11,12,13,14}.

Örneğin eğitim hayatına baktığımızda; Organisation for Economic Co-operation and Development (İktisadi ve İşbirliği Geliştirme Teşkilatı) (OECD) tarafından yayınlanan “Bir Bakışta Eğitim” 2021 raporuna göre; ortaöğretim mezunu olmayan kadınların oranı (%43), erkeklerin oranından (%39) daha yüksektir¹⁵. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2021 verilerinde ülkemizde hiç eğitim almamış erkek oranı %1 iken kadınlarda %6.5’dir¹⁶. Çalışma yaşamına bakıldığında Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization, ILO) 2019 verilerine göre; erkek nüfusa göre istihdam edilen erkek oranı (%71,4) kadın nüfusa göre istihdam edilen kadın oranından (%45,3) daha fazladır¹⁷. Kadın iş gücü toplumda “ek iş gücü” olarak görülmüştür, kadınların yapmaları gereken meslekler kadın meslekleri diye ayrılmış (bebek bakıcısı, temizlik işleri, hemşire, öğretmen vs.) erkeklere ise daha güç gerektiren meslekler atfedilmiştir (mühendis, polis vs.). Aynı zamanda kadınlar ucuz iş gücü olarak

görülmüştür aynı işlere farklı ücretler ödenmiştir. TÜİK 2018 verilere göre kadın erkek arasında oluşan yıllık brüt ücret farkı %7,7 olarak belirtilmiş, erkekler aynı işlere daha yüksek ücretler almıştır^{18,126}. Parlamentolar Arası Birlik (Inter-Parliamentary Union, IPU) 2019 verisine göre Dünya genelinde meclislerde kadın oranı %24,3'tür ve bazı ülkelerde kadınlar meclise dahi girememektedir. Kadınların parlamentoda görevleri ise genellikle ekonomi, savunma gibi alanların dışında toplumsal cinsiyet rollerine uygun olarak aile, çevre, çocuk gibi alanları kapsamaktadır⁶⁷. Siyasette kadınlara yer verilmemesi, yer verilen kadınların arka planlarda değerlendirilmesi mizojinik tutumlardan bazılarıdır¹¹. Dizilerde ve popüler bilgisayar oyunlarında yer verilen kadın karakterler, gazetelerde, sosyal medyada çıkan kadın cinayet haberleri, kadınları aşağılayan, onları ikinci plana atan, cinsel obje olarak gösteren toplumu cinsiyet eşitsizliğine yönlendiren kitle iletişim araçları mizojininin sıklıkla karşımıza çıktığı alanlardan bir diğeridir³.

Kadınların ayrımcılığa maruz bırakıldığı alanlardan biri de sağlıktır. Daha dünyaya gelmeden erkek çocuğun soyun devamı düşüncesi sebebiyle kız çocuklar istenmemekte ve bu durum etik olmayan yollarla gebeliği sonlandırmaya kadar gidebilmektedir¹⁹. Ergenlik dönemine gelindiğinde karşımıza adölesan gebelikleri, bekâret muayeneleri ve namus cinayetleri çıkmaktadır. Yetişkinlik döneminde de taciz, tecavüz, istenmeyen gebeliklerin yaşanması, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, sağlık hizmetine ulaşamama, beslenme ve hijyenik yetersizliklerle kadınlar karşı karşıya kalmaktadır. Kadına yönelik şiddette maalesef kadın hayatının her döneminde karşımıza çıkmakta ve kadının sağlığını olduğu gibi tüm yaşantısını olumsuz etkilemektedir^{20,21,22,23}. Görüldüğü gibi mizojinik tutumlar kadını başta sağlık olmak üzere her alanda etkilemektedir. Bütün sağlık profesyonelleri gibi bütüncül bir yaklaşımla hizmet veren hemşireler de danışmanlık, savunuculuk, eğitimci ve araştırmacı rollerini kullanarak mizojiniye karşı farkındalık ve mizojiniyi önleme çalışmalarında rol alabilirler⁹. Mizojiniye yönelik farkındalık ve önleme çalışmalarının planlanabilmesi ve yürütülebilmesi için toplumun her kesiminde, özellikle de topluma rol modeli olabilecek gruplarda mizojininin belirlenerek bu doğrultuda planlamaların yapılması esastır.

Topluma yön verebilecek ve rol modeli olabilecek önemli gruplar arasında üniversite eğitime devam eden ve mezuniyet sonrası farklı meslek gruplarına dâhil olacak gençler de yer almaktadır. Alptekin'in (2014) üniversite gençlerinde toplumsal cinsiyet algısına yönelik yaptığı bir çalışmada erkeklerin düşmanca cinsiyetçi tutum içeren

ifadelere daha fazla katıldıkları belirtilmiş, kız öğrencilerin ise daha çok korumacı cinsiyetçi ifadeleri seçtiklerine yer verilmiştir²⁵. Benzer şekilde Uysal ve Kalkan'ın (2018) üniversite öğrencilerinde yaptıkları çalışmada erkek öğrencilerin düşmanca cinsiyetçilik düzeylerinin kadınlardan anlamlı düzeyde daha yüksek çıktığı belirtilmiştir²⁶. Toplumda kadına ve erkeğe yüklenen cinsiyet rollerinin, üniversite öğrencileri açısından nasıl bir anlam taşıdığı belirlenerek, bu konuda yapılacak çalışmalarla öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki görüşlerinde olumlu değişimler oluşturulabilir, dolaylı olarak gelecek neslin görüşleri de şekillendirilebilir²⁷. Öçal'ın 2019 yılında, üniversite öğrencilerinde mizojiniye yönelik verdiği eğitimde müdahale ve kontrol gruplarını eğitim öncesi ve sonrası karşılaştırmış, müdahale grubunun kontrol grubuna göre bilgi ve farkındalıklarında anlamlı bir fark gösterdiği görülmüştür⁹.

Buna benzer çalışmaların artırılabilmesi için öncelikle üniversite öğrencilerinde mizojininin belirlenmesi ve sonrasında yapılacak eğitim ve farkındalık çalışmalarıyla bu öğrencilerde eşitlikçi ve kadına değer veren bir tutumun geliştirilmesi önemlidir. Fakat literatür incelendiğinde hem ulusal hem uluslararası literatürde mizojini eğilimini belirlemeye yönelik hem toplumun her kesiminde hem de gençlerde yapılan çalışmalar oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Türkiye'de mizojini hakkında yazılmış çalışmalara bakıldığında mizojiniyi belirlemeye yönelik çalışmaların daha çok dizilerde, popüler kültür ve romanlar üzerinde olduğu görülmüştür^{3,14,25}. Üniversite öğrencilerinde ise yapılmış tek çalışmanın 2019 yılında Öçal'ın mizojiniye yönelik verilen eğitimin öğrenci tutumlarına etkisini değerlendirdiği çalışma olduğu göze çarpmaktadır⁹. Bu noktadan hareketle bu çalışma üniversite öğrencilerinde kadına karşı her türlü düşmanca tutumun (mizojini) belirlenmesini sağlayarak literatüre katkı sağlayacak ve bu doğrultuda yapılacak çalışmaların planlamasında yol gösterici olacaktır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Mizojini

Cinsiyet kavramı biyolojik olarak kadın ve erkek olmak, biyolojik ve fiziksel farklılıklar olarak açıklanırken, toplumsal cinsiyet kavramı daha çok maddi olan bedenlere manevi anlamlar yükleyen, sosyal bir statü aracı olarak kabul edilir^{1,2}. Kadın ve erkek olarak varlığını sürdüren cinsiyet kavramı kendi başına bir eşitsizlik veya güç içermezken toplum ve kültür içerisinde hiyerarşik bir farklılığa dönüşür ve toplumsal cinsiyet ‘gender’ kavramı ortaya çıkar. Bu hiyerarşide erkeğin kadından üstün görüldüğü ve kadına uygulanan her türlü düşmanca tutum ve davranışa mizojini denir Mizojini Yunanca kökenli bir terim olup, Yunanca “mizo (misien)” nefret“jini (gune)” i se kadın demektir. Bir araya geldiklerinde “kadın nefreti” anlamına gelmektedir³. Mizojinin kaynaklarda birçok farklı tanımı bulunmaktadır. Bu tanımlar mizojinin ne kadar geniş çerçevede olduğunu anlamamıza imkân sağlar.

Mizojini daha çok erkeklerin kadınlara düşmanca tutumu gibi algılsa bile kadınlar tarafından da ataerkil düşünceler benimsenerek kendi hemcinslerine karşı mizojinistik tavır sergilenebilmektedir. Bu durum “içselleştirilmiş mizojini” kavramını oluşturmaktadır¹⁴. Stalker (2001) mizojinistik bakış açısını üç görüşte incelemiştir bunlar; birinci olarak kadının nesneleştirilmesi, bu görüş kadını belirli kalıplar içerisine koyar. İkincisi ise kadının kötülenmesi kadınların zayıf yönleri nedeniyle aşağılanması veya güçlü yönleri nedeniyle kısıtlanmasını içerir. Üçüncü ve son görüş kadına boyun eğdiren görüştür, kadınların baskılanmasını ifade eder²⁹.

Sonuç olarak mizojini her iki cinsiyette de görülebilen zaman zaman somut veya soyut şekilde karşımıza çıkan bir kavramdır.

2.2.Mizojini Tarihçesi

2.2.1. Tarih Öncesi Dönemlerde Kadının Konumu

Tarih öncesi çağlardan biri olan taş devrinde tanrıça inancı yaygındı ve insanlar tanrıçalara tapmaktaydı³⁰. Kadın doğuran, yeni bir canlı yaratabilen, sütü ile besin üretebilen ve kanamaya rağmen ölmeyen mucizevi bir varlık olarak görülüyordu.

Erkekler ise bu dönemlerde daha çok tamamlayıcı rollere sahiptir.

Tunç çağı geldiğinde başlarda kadınlarla erkekler eşit statülerde yer alırken demir çağına yaklaşırken yerleşik hayata geçişle birlikte erkek ve kadın rolleri değişti ve daha erkek egemen toplumlar meydana gelmeye başladı. Eril tanrılar oluşurken kadınlar hizmetkâr statülerinde görülmeye başlandı. Mizojininin temelleri bu çağlarda atıldı. MÖ birinci yılda endüstrileşmeyle ve savaşlarla birlikte kadının değeri düşmeye devam etti. Yalnızca anneliğin kutsallığına ve doğurganlığa olan saygı devam etti³¹.

2.2.2.Tarihsel Süreçte Mizojini

Kadına karşı nefretin ve ayrımcılığın tam olarak ne zaman başladığını tam ifade edemese de Holland (2016) kitabında bu nefretin MÖ. 8.yy dayanabileceğini ve Doğu Akdeniz taraflarında olabileceğini ifade eder. Antik Yunan ve Antik İsrail’de benimsenen düşüncelerle ortaya çıktığı düşünülür. Bu düşünceler günümüzde hala inanişi devam eden tüm günahların Eva (Havva) ve Pandora isimleri verilen kadınlardan ortaya çıktığıdır⁵. Yunan inanişına göre Pandora adı verilen yaratılış amacı insanları yoldan çıkarmak olan bir kadın, içi günah dolu bir kutuyu (Pandora’ nın kutusu) merak edip açmış ve hastalık, keder, ıstırap, yalan, riya evrene salınmıştır³².

Musevi inancına göre Âdem ve Havva ilk insanlar olarak yaratılmış ve cennette yaşamaktadır. Ancak Havva, nefesine yenilerek yasaklı ağacın meyvesini yer ve bu sebeple Tanrı tarafından cennetten kovulur, Dünya’ya gönderilir. Artık kadın, erkeğin hakimiyetinde ve boyunduruğunda zahmetli bir hayat sürecektir^{5,33,34}.

Orta Çağ’da kız çocukları doğdukları andan itibaren yük olarak görülmüş temel ihtiyaçlarının karşılanamaması gerekçesiyle manastırlara verilmiş, köle olarak alınıp satılmıştır. Orta Çağ sonlarına doğru kadınlar ve kız çocukları cadı veya şeytan olarak görülmüş ve ölümle cezalandırılmıştır³⁵.

Yeni Çağa gelindiğinde modernleşme başlamıştır. Modernleşme döneminde dahi normal fizyolojik bir süreç olmasına rağmen kadınların adet görmesine yönelik evrensel önyargılar mevcuttur. Hindistan’da yaşayan Hindular, adet gören bir kadının onu gören erkeklere uğursuzluk getirdiği inancına sahipti. Güney Amerika’da yaşayan Kızılderililerde ise ilk kez adet gören genç kızlar hamağa yatırılıp kırbaçla cezalandırılırdı¹⁴. Dönemin Avrupa’sında kadının söz hakkı evlenene kadar babasında olur evlendikten sonra ise eşine geçerdi. Kadına yapılan muamele yük hayvanlarıyla benzerdi. Erkekler için en büyük aşağılama onlara kadın denmesiydi. Kadınlar yalnızca

çocuk yetiştirmek için alınırdı. İngiltere’de ise kadınlar pis, kirli olarak düşünül­düğü için İncil’e el süremezdi³⁶. 17.yy sonlarına doğru kadın giysileri statü aracı olmuşt­u. Kadınlar dönemin moda olan kıyafetlerinin içine girmek için sıkı korseler giydirilerek ölüme ve sakat kalmaya terk edilmişlerdi. Eşini öldüren erkeğe ölüm cezası verilirken kocasını öldüren kadınlar ateşte yakılarak öldürülmüşlerdir⁵. 14.yy ve 17. Yy süresinde on binlerce kadının kurban edildiği cadı avlarında kadınların cinsel arzularını tehdit olarak algılandığı bir anlayış yaygındır. Bu sebepten, binlerce kadın; şeytanla sevişen, çocukları yiyen, erkekleri cinsel iktidarsız yapan kadınlar olarak kilise tarafından suçlanarak yakılarak ya da asılarak öldürüldüler³⁷. Kiliselere göre; kadınlar seçim sandığında oy kullanabilirlerdi fakat asla kendi doğurganlıkları üzerinde seçim hakları olmamalıydı⁵. 18.yy sonunda Fransız Devrimi gerçekleşmişti fakat medeni kanunlar kadınları halen kapsamıyor, kadının velisi olmadan anlaşma yapmasına izin verilmiyordu. Sanayileşmeyle birlikte kadınlar en ağır işlerde çalıştırılmaya başlanmış en rezil en pis işler kadınlar tarafından yapılmıştır³⁶.

1789’da Fransız Devrimi ile yayınlanan “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi” ile kadınların kişi hak özgürlükleri yasal güvence altına alınmıştır. Kadınların kitlesel olarak tarih sahnesinde yer almaları bu dönemde gerçekleşmiştir. Kadınlar devrime destek vermiş ve devrimin simgesi olan “eşitlik”, “özgürlük” ve “kardeşlik” sloganları atmış, hak talep etmiş ve feminizm hareketinin Fransa’da başlamasına neden olmuşlardır³⁸. İlk Dalga Feminizm adı verilen bu olaylar 1893’te Yeni Zelanda’da kadınlara seçme hakkı verilmesiyle son bulmuştur³⁹. Fransız İhtilali ile başlayarak İlk Dalga ve İkinci Dalga Feminizm hareketiyle devam eden bu süreç günümüzde mizojiniyle benzer amaçlar için savaşan aynı doğrultuda hareket eden bir süreç olmuştur.

2.3. Mizojininin Ortaya Çıkmasında Etkili Olan Faktörler

Mizojinik tutumun ortaya çıkmasında birçok faktör etkilidir. Bunlar: cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları, aile, din, politik ideoloji, okul ve kültürdür^{4,29}.

2.3.1. Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet Roller

Cinsiyet; kişinin fizyolojik, biyolojik ve genetik özellikleri ile erkek ve kadın olmaları olarak tanımlanırken, toplumsal cinsiyet kavramı kadın ve erkek olma durumuna toplum tarafından sosyal ve kültürel olarak yüklediği anlamları, rol ve

sorumlulukları tanımlar^{40,41,42}. Doğuştan gelen biyolojik olarak kadın ve erkek cinsiyeti ile ilgili özellikler, zamanla içinde yaşanılan kültür tarafından yapılandırılır ve toplumun kadın ve erkekte beklenenleri de buna göre şekillenir⁶. Toplumsal cinsiyet rolleri içinde yaşadığı toplumdan etkilenebilmekte, hatta aynı toplumun farklı sosyal statülerinde farklılık gösterebilmektedir⁴². Toplumsal cinsiyetin alt kavramı olan toplumsal cinsiyet rolleri geleneksel ve eşitlikçi rol olarak sınıflandırılabilir. Geleneksel roller içerisinde kadın için ev işlerinden sorumlu olma iş hayatında yer alamama gibi eşitlikçi olmayan rolleri barındırırken, erkek için evin geçiminden sorumlu olma, evin reisi olma gibi sorumlulukları ifade etmektedir. Eşitlikçi roller ise bünyesinde kadın ve erkeğin ailevi yaşamda, sosyal hayatta ve eğitim hayatında eşit olmasını barındırır⁴³. Bireylerin cinsiyet kimliği mizojinistik tutumlarını etkileyebilmektedir. Erkeklerin kadınlara karşı düşman olmasının sebepleri arasında güvensizlik, düşmanlık ve kadınları kontrol etmeye bağlı oluşan memnuniyet gibi sebepler olabileceği Bosson ve arkadaşları tarafından ortaya konmuştur⁴⁴. Kadının kadına düşmanlığı ise kadının içinde bulunduğu ataerkil anlayışın pasif kabulüyle açıklanmaktadır⁴⁵.

2.3.2. Aile

Literatürde ailenin mizojinistik tutumlara etkisine yönelik yapılmış çalışmalara fazla rastlanmamıştır. Meesters ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmada düşmanlık düzeyi yüksek bireylerde düşmanca davranma düzeyi düşük bireylere göre daha fazla aile içi reddedilmenin görüldüğü, aşırı koruyucu tutum sergiledikleri ve daha az duygusal sıcaklık hissettikleri ortaya konmuştur⁴⁶. Ebeveynlerin cinsiyet şemalarının çocuklar üzerinde etkisini açıklayan bir çalışmada ebeveynlerin cinsiyete yönelik tutumlarının çocuklarda benlik kavramının oluşumunda etkili olduğu ortaya konmuştur⁴⁷. Ebeveynlerin eğitim düzeyi ne kadar yüksekse çocuklarının cinsiyetçiliği o kadar azalmaktadır⁴⁸. Buysse'a göre annenin eğitim düzeyi arttıkça kızının feminizm bilinci de o derecede artmaktadır⁴⁹. Araştırmalar neticesinde ebeveynlerin cinsiyet algıları, eğitim düzeyleri gibi faktörlerin çocukların mizojinistik tutum kazanmaları üzerinde etkileri olabileceği söylenebilir.

2.3.3. Akran İlişkileri ve Okul

Kız ve erkek çocuklarının ne giyecekleri, nasıl davranmaları gerektiği ailede öğrenilir okulda pekiştirilir. Eğitimciler tarafından ders kitaplarındaki bilgiler aktarılırken toplumsal cinsiyet rolleri de aktarılır. Akran ilişkilerine gelecek olursak akranlar

birbirlerine oyunlar oynarken dahi erkek ve kadın rollerini öğretebilmektedir. Özellikle ergenlik döneminde akranların onay ya da onaylamama durumu cinsel tavır ve tutumu etkiler⁵⁰.

2.3.4. Din

Dinlerin en önemli özellikleri mensuplarına dünya karşısında, belirli bir zihniyet ve ideoloji kazandırmasıdır. Kişilerin dinlerinden dolayı sosyal, ekonomik, hukuki boyutlarda takındığı bir tavır vardır. Dinin en önemli özelliği meşrulaştırma. Toplumlar var olan katı toplumsal cinsiyet algılarını din altında meşrulaştırmışlardır. Böylece toplumlarda kadının ikinci plana alınması, aile içi ilişkilerde eşitsizliğe sebep olması ve kadın haklarının savunulmasının dine karşı gelme olarak algılanmasına sebep olunmuştur⁶.

2.3.5. Politik İdeoloji

Politik ideoloji siyasi bir inanç sistemidir ve cinsiyet rolleri üzerinde etkileri mevcuttur. Doğrudan etkileri kanıtlanmamış olsa da işgücüne katılan kadınların daha liberal (özgürlükçü) tutuma sahip olduğuna dair çalışma mevcuttur⁴. Bazı araştırmalar, politik olarak daha liberal olan öğrencilerin tutumlarında politik olarak muhafazakâr öğrencilere göre daha feminist olduklarını bulmuştur⁵¹. Batı'daki muhafazakâr ideolojilerde erkek evin geçiminden sorumludur, kadının asıl görevi ise annelik ve ev işleridir⁵². Kadınların istihdam alanlarında daha fazla yer alması kadın muhafazakârlığını etkilediği ve daha az gelenekçi davranışların olduğuna dair çalışmalar mevcuttur⁴. Çalışmalarda daha çok muhafazakâr görüş ve liberal görüş karşılaştırılmış ve liberal görüşün olduğu kişi ve toplumlarda erkek egemenliğinin daha az kabullenildiği, feminizmin daha sık görüldüğü gözlenmiştir. Doğan'ın (2015) muhafazakâr tutumları değerlendirdiği çalışmasında muhafazakârlık tutumunun çalışmayan kadınlarda daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur⁵². Bu durum toplumsal olarak kabul edilen ideolojilerin bireylerin mizojinik görüşlerini etkilediği şeklinde yorumlanabilir.

2.3.6. Kültür

Kültür içinde bulunulan topluma göre şekillenen bir yapıya sahiptir. Kültür toplumun alışkanlık ve geleneklerinden oluşur; toplumun değerlerini, normlarını ve aralarındaki anlamı ifade eder. Kültür ile toplumsal cinsiyet arasında doğrudan bir ilişki mevcuttur.

Kültürün cinsiyetlere yönelik olan bölümü bir toplumda “cinsiyet kültürü” nü oluşturur. Cinsiyet kültürü cinsiyetle alakalı konularda kültürün kendini ifade ediş şeklidir.

Kültür aynı zamanda bireyler arasında aktarılır, örneğin bir babanın oğluna erkek modelini tanıtması, annenin kız çocuğuna kız modelini tanıtması ve beklediği rolleri yansıtması durumu bir cinsiyet kültürü aktarımıdır ve toplumun cinsiyetlere yüklediği kavramlarla ilişkilidir⁵³. Katı eril cinsiyet normlarından kadın düşmanı davranışlar gelişebilmektedir⁵⁴. Ataerkil toplumlarda yaşıyor olmak kadınlar üzerinde de mizojinistik tutum ve davranışların içselleştirilmesine ve hemcinslerine karşı mizojinistik tutum geliştirmelerine olanak sağlamaktadır^{9,14}.

2.3.7. Ön Yargılar ve Kalıp Yargılar (Stereotip)

Ön yargı Türk Dil Kurumu (TDK) tarafından bir kişi ve bir şeyle ilgili olarak önceden edinilmiş olumlu ya da olumsuz yargı, peşin yargı olarak tanımlanmıştır⁵⁵.

Kalıp yargılar ise belirli bir objeye ya da gruba ilişkin onlar hakkında karar vermeyi kolaylaştıran önceden oluşturulmuş yargılar bütünüdür. Örneğin her sarışının Alman olduğunun düşünülmesi ya da Arapların temiz olmadığını düşünülmesi bir gruba ait oluşan kalıp yargılardır. Ön yargı ve kalıp yargı birbirini tamamlar olumsuz kalıp yargı ön yargı haline gelebilir⁵⁶. Ön yargılar ve kalıp yargılar toplumsal boyut kazandığında bir gruba karşı dışlama, peşin hüküm verme ya da reddetme durumu yaşanılabilir ve kuşaktan kuşağa aktarılabilir⁵⁷. Kadınlara karşı oluşan mizojinistik tutumlarda bir gruba yönelik ön yargı ve kalıp yargılardır ve kuşaktan kuşağa aktarılarak doğru orantılı olarak mizojininin artmasına sebebiyet vermektedir.

2.4. Mizojininin Görüldüğü Alanlar ve Etkileri

Mizojini hemen hemen toplumun her alanında yer almaktadır, ancak başlık altında toparlamak gerekirse kadınlar eğitim hayatlarında siyasi hayatlarında hatta iş yaşamında mizojiniyle karşılaşmaktadır. Medya ve sağlıkta mizojininin etkilerinin görüldüğü yerler arasındadır.

2.4.1.Eğitimde Mizojini ve Etkileri

Eğitim tüm bireyler için istihdam alanlarını geliştirme ve çalışma koşullarını iyileştirme açısından önemli bir yere sahiptir. Özellikle kadınlara fırsatları değerlendirme, geleneksel toplumsal cinsiyet rolleriyle mücadele etme konusunda imkân sağlar⁵⁸.

Ancak mizojinistik düşüncede kadınlar erkeklerin alt sınıfı olarak görüldüğü için kadınların eğitim alması uygun görülmemektedir. Bu nedenle eğitim, mizojininin en sık rastlandığı alanların başında yer almaktadır. Dünya’ da okuma yazma bilmeyen kişilerin üçte ikisinde kadınlar yer almaktadır⁵⁹. Ancak United Nations Statistics Division (UNSTATS) (2020) verilerine göre ilköğretime kaydolma oranları kadın ve erkeklerde eşitlenmiştir ve raporlarında bu duruma “Cinsiyet eşitliği sağlandı.” başlığıyla yer verilmiştir⁶⁰. TÜİK 2021 verilerine göre ülkemizde okuma yazma bilmeyen erkek oranı %1 iken bu oran kadınlarda %6.5 olarak verilmiştir⁶¹.

Eğitimde görülen mizojini yalnızca kadının eğitim hakkını elinden almakla kalmamış, eğitim görülen bölümlerin seçiminde de mizojiniye rastlanmıştır. TÜİK 2021 verilerine göre yükseköğrenim gören kadınlar daha çok beşerî bilimler, sanat, eğitim ve sağlık alanlarında öğrenim görmektedir. Diğer alanlarda ise erkeklerin öğrenim görme durumu daha fazladır⁶¹. Bu durumda kadın ve erkeğin meslek seçiminde farklılık gösterdiği kadınların bazı meslek gruplarında daha fazla yer aldığı, erkek mesleği ve/veya kadın mesleği sınıflamasının ortaya çıktığı görülmektedir.

Eğitim alanında mizojinik tutumlar bunlarla sınırlı kalmamaktadır. Üniversiteye devam eden kadınlarla yapılan çalışmada kadınlar; eşlerinden destek göremedikleri ev işleri konusunda beklentilerinin olması, eşlerinin şikâyetlerinin artması ve daha fazla çalışmak zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Çalışmada ataerkil toplumda yaşayan kadınların çoğunda gizlide olsa mizojinik tavırlara rastlanıldığı sonucuna varılmıştır⁶². Kız çocuklarının eğitim hayatı sırasında okulda birçok şekilde cinsiyetçi davranışa ve tacize maruz kaldığı çalışmalarda belirtilmektedir^{10,63}. Kız öğrencilerin sadece erkek öğrencilerden değil öğretmenlerinden veya diğer personellerden de cinsel taciz gördüğü ifade edilmiştir. Taciz durumlarında genelde öğretmenler tarafından inanılmadığı “yalan söylüyorsun”, “hikâye uydurma”, “sadece ortalığı karıştırıyorsun” şeklinde ifadeler kullanıldığı verilen bilgiler arasındadır¹⁰.

İskoçya’da mizojiniyi konu alan bir eğitim dergisi okullarda kadınlara yapılan mizojinik tavırların bazılarını şu şekilde sıralamıştır:

Aşağılayıcı terimler kullanmak; “kız gibi”

Cinselleştirilmiş ve aşağılayıcı dil kullanımı; “kaltak”, “fahişe”

Feminist ve feminizm kelimelerinin olumsuz ifadeler olarak kabul edilmesi

Toplum tarafından kabul edilmeyen cinsiyet rollerini (futbolcu, futbol taraftarı ..) kabul eden kadınlarla alay etme

Sosyal medya aracılığıyla kadınların görsellerinin paylaşılması

Kadını alçaltan içerikleri olan bilgisayar oyunları oynama

Erkeklerin kendilerinde kızları taciz etme, itme, cinsel istekte bulunma hakkını bulmaları

Sosyal medyanın erkekler tarafından kadınlara cinsel imalar yapmak için kullanılması⁶⁴.

Çalışmalarda mizojinistik tavırların ve kadınların cinsel isteği reddetmelerinin sonucu olarak cinsel tacize maruz kaldığı ve bunların kadınlarda kendinden iğrenme, stres, kaygı bozukluğu, düşük benlik saygısı, depresyon, saldırganlık gibi durumlara sebep olduğu belirtilmiştir^{10,63,64}.

Muhangazi'nin çalışmasında, kadınların korunmasız cinsel ilişki sonrası istenmeyen adölesan gebeliklerin meydana geldiği, gebe kalan öğrencilerin yönetim zoruyla veya kendi isteğiyle okuldan ayrıldıkları belirtilmiştir. Eğitim haklarının alınması dışında korunmasız cinsel ilişki sonrası cinsel yolla bulaşan hastalıklara (CYBH) (Human Immunodeficiency Virus-İnsan İmmün Yetmezlik Virüsü (HIV) ve Acquired Immune Deficiency Syndrome-Edinilmiş Bağışıklık Eksikliği Sendromu (AIDS)) ve cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara (CYBE) yakalanma riskleri olabileceği verilen bilgiler arasındadır¹⁰.

Eğitim hakları engellenen kadınlar, sosyal ve ekonomik anlamda bağımlı insanlar haline gelmektedir.

2.4.2.Siyasette Mizojini ve Etkileri

Siyaset; toplumda yönetim gücü olan iktidarın kullanılarak, yöneten ve yönetilen arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi ve çıkarların uzlaştırılması çabası olarak tanımlanabilir⁶⁵. Siyasete katılım konusunda toplumlardaki genel kanı, kadınların erkeklere oranla siyasete daha az ilgi duydukları ve siyasal alanda kendilerini daha az gösterdiklerine yöneliktir⁶⁶. Kadınlara siyasi alanda yapılan mizojinik tavırların temelinde bu kanı yatmaktadır. IPU, 2019 verisine göre dünya genelinde meclislerde kadın oranı %24.3'tür ve bazı ülkelerde kadınlar meclise dahi girememektedir. Parlamenteoya katılım oranları en yüksek İskandinav ülkelerinde %30.6 iken %16.3 ile en düşük Pasifik ülkelerindedir. Ülkemizde ise oran %17.4'tür⁶⁷.

Kadınların siyasete katılımlarının düşük olma sebebi erkek egemen siyasi kültürümüzdür. Siyaset toplumda erkek işi olarak benimsenmiş ve içselleştirilmiştir dolayısıyla kadın siyasetten uzaklaştırılmıştır. Erkeklerin siyasete katılmalarında şart yoktur ancak kadınların siyasete katılmaları temsilci olmaları gibi şartlara bağlanmıştır. Kadınlar siyasete girecekse “vitrine” yakışmaları beklenmiştir. Siyasi partiler kadınları yerel seçimlerde kadınlara yer vermemekte veya seçilemeyecekleri sıralara almaktadır¹¹.

Parlamentoda kadınlara genelde sosyal alanlar, aile, çevre ve yaşlılarla alakalı bakanlıklarda yer almışlardır⁶⁷.

Kadının temsil edilmediği ortamda eşitlikte ve insan haklarından bahsetmek mümkün olmayacaktır⁶⁸. Siyasette yer alan erkeklerin mizojinistik tutumları toplumda mizojininin yaygınlaşmasına sebep olmakta ve ataerkil düzeni devam ettirmektedir.

2.4.3. İş Yaşamında Mizojini ve Etkileri

Kadınlar Sanayi Devrimi ile birlikte iş yaşamında yer almaya başlamıştır. İş gücüne katılım oranları ILO 2019 verilerine göre kadınlarda %48 iken erkeklerde %75 olarak belirtilmiştir¹⁷. Türkiye’de ise dünya ortalamasının altında kalarak %26.3’dir. Erkeklerde ise bu oran %59.8 olarak bildirilmiştir. Kadınların eğitim seviyeleri yükseldikçe iş gücüne katılma oranı da artmıştır. Okuryazar olmayan kadınların iş gücüne katılım oranı %12.4, iken yükseköğretim mezunu kadınların işgücüne katılım oranı %65,6 olarak verilmiştir⁶¹.

Ataerkil toplumlarda kadının çalışma kararını veren kişi baba ya da koca konumunda olan eril kişidir. Erkek tarafından kadına tanınan bu şans yine erkeğin otoritesi altından onu sarsmayacak şekilde olacaktır¹⁴. Çalıştıkları işler kadın işi ve erkek işi olarak ayrılmış, hemşirelik ve öğretmenlik gibi meslekler kadın işi; mühendislik müdürlük gibi işler erkek işi olarak görülmüştür. Çocuğu olan kadınlar işe alınırken, vaktini çocuğa ayırması gerekiyor diyerek ikinci plana alınmıştır. Kadınlar çalıştıkları işyerlerinde erkeklere oranla daha düşük maaşlara çalışarak ve aynı şekilde çalışmalarına rağmen terfi almayarak hem ücretsel hem de değersel ayrımcılığa maruz kalmışlardır¹². Şirketlerde üst düzey ve orta kademe yönetici pozisyonundaki kadın oranı 2020 yılında %19.3 olarak verilmiştir⁶¹. Kadınlar aynı zamanda çalıştıkları işyerinde psikolojik tacize (mobbing) maruz kalmaktadır. Yılmaz ve ark’ın (2008) cinsiyet ile psikolojik taciz arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, kadın çalışanların erkek çalışanlara oranla daha fazla mobbinge maruz kaldığı belirtilmiştir⁶⁹. Cinsel tacizde en az mobbing kadar

çalışan kadınların karşılaştıkları bir diğer mizojinistik tutumdur. Kadının istememesine rağmen onun kişisel alanına girmeye yönelik davranışları kapsar¹³. Cinsel taciz kadınların gece çalıştırılması gereken işlerde ve erkeklerin yoğun çalıştığı yerlerde çalışmasını engellemektedir⁷⁰. Cinsel taciz, cinsel zorlama veya terfi alamamasına yönelik tehdit yoluyla olabilmektedir¹³. Kadınların iş yaşamında maruz kaldıkları bu tür mizojinistik tutum ve davranışların, iş doyumlarında ve kariyerlerin yükselişi üzerinde azalmaya neden olduğu, işten ayrılma niyetine sebep olmasa da işe devamlılığı azaltarak iş verimliliğini azalttığı saptanmıştır⁷¹.

Bu aşamada belirtmek gerekir ki kadının işgücüne katılımının düşük olması pek çok sebebe bağlıdır. Bu durumda çözüm çalışma yaşamında kadının karşılaştığı ayrımcılığın ortadan kaldırılmasının yanı sıra hayatın her alanında kadını ikincilleştiren mizojinistik tüm tutum ve davranışların ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapmaktır¹⁴. Kadın çalışanların liderlik pozisyonlarına geçişte karşılaştıkları zorluklara odaklanan bir araştırmada, başarıları ve liyakatlerine bakılmaksızın kadınların ilerlemesini engelleyen tüm görünmez ve konuşulmayan engeller olarak bilinen cam tavan sendromunu gidermek için stratejiler geliştirilmiştir⁷².

2.4.4. Medyada Mizojini ve Etkileri

Medya kişilerin sosyalizasyon sürecinde en az bireyler kadar etkisi olan bir faktördür. Medyanın sunum biçimi ile mizojinistik davranışlar kabul edilebilir duruma gelebilmektedir. Cinsiyet eşitsizlikleri konusunda işlevi ve etkisiyle medya önemli yere sahiptir. Medya bir yandan cinsiyet eşitsizliğinin önüne geçmek için bir duyuru aracı olsa da bir yandan kadına yönelik kalıp yargılara yer vererek negatif etkiye sebep olabilmektedir⁷³. Kitle iletişim araçları popüler kültürü besleyen birer araçtır. Çoğu popüler kültür unsuru kadın düşmanlığını barındıran içeriklere sahiptir. Örneğin; femme fatale (baştan çıkarıcı felakete neden olan kötü kadın) bir popüler kültür ürünüdür. Özellikler filmlerde kötü iffetsiz kadın olarak sunulurlar⁷⁴.

Televizyon; kadın ve erkeğin rol ve sorumlulukları, cinsel özgürlükler konusunda topluma sınırsız mesajlar verir. Toplumu yansıttığı gibi toplumun gelenekselleşmiş rollerini de yansıtır. Kadın figürü seksi, ince belli, kıvrak, güzel bacaklı olarak tasvir edilir. Ancak zeki ve üretken değildir. Televizyon izlenme oranları yüksek ülkelerde bu durum cinsiyete dayalı şiddete ve mizojinistik tutumlara sebep olabilmektedir^{3,14}. Televizyon aracılığıyla kadın düşmanlığı normalleştirilir, direkt değil ancak örtülü

olarak bütün televizyon içerikleri mizojinistik içerikler barındırır⁷⁵. Erkeklerde hayatındaki kadınları televizyonda gördükleri kadınlarla kıyaslama eğiliminde bulunurlar. Kadınlar ise ekranda gördükleri kadına benzeme eğiliminde olur ve bu sebepten estetik operasyonlar deneyebilir. Bu süreç ilerleyen dönemde sağlık sorunlarına sebep olabilir⁷⁶.

Sinema sektöründe de durum farklı değildir, özellikle bakire kadınlar hayatta kalırken bakire olmayan kadınlar acı çeker, işkenceye maruz kalır. Cinsel ilişkiye girenlerin öldürüldüğü iffetsiz kabul edildiği bir kadın imajı çizer⁷⁷.

Müzik sektöründe ise kadının cinselliği kullanılarak toplumda kadın kimliği üzerinde olumsuz etkiler bırakmaktadır. Günümüzde müziklere özel hazırlanan video kliplerin çoğunda erotizm, kadın bedeninin kullanımı, müstehcenlik barındırmaktadır⁷⁸. Diğer türlere göre müzikte mizojinik unsurlar saklı değildir. Özellikle heavy metal ve rap müzikte herkesin anlayacağı türden kadın düşmanlığı içeren şarkı sözleri yer almaktadır. Rap müzik içerisinde küfür, kadını aşağılayıcı sözler, seks, cinsiyet ayrımcılığı ve ırkçılık barındırır⁷⁹. Fischer ve Greitemeyer'in (2006) yaptıkları bir çalışmada iki farklı erkek grubuna müzik dinletilmiştir. Bir gruba mizojinik içerikli diğer gruba tarafsız içerikler dinletilmiştir. Sonuç olarak mizojinik sözler barındıran grup diğer gruba göre kadınlara karşı daha saldırgan ve agresif davranışlar sergilemişlerdir⁸⁰. Başka bir çalışmada heavy metal müziğin diğer müzik türlerine oranla daha fazla mizojinik içeriğe sahip olduğu görülmüştür⁷⁴.

Oyun sektörü günümüzde genişleyen bir eğlence sektörü olarak karşımıza çıkar. Bu oyunlar kadınlardan çok erkek kullanıcılara hitap etmektedir. Oyunlar içerisinde cinselleştirilmiş kadın karakterler barındırmaktadır ve kadın şiddeti içermektedirler. Yapılan çalışmaya göre erkeklerin oyun oynadıktan sonra cinsel şiddet uygulama olasılığı artmaktadır. Oyun oynayan kadınlarda ise öz yeterlilikte azalmaya rastlanmıştır. Bu oyunlarla zamanını geçiren bireylerin zamanla eril kimliklerinin güçleneceği ve kadın kimliklerinin kaybolacağı düşünülmektedir⁸¹.

Sosyal medya günümüzde birçok kişinin erişiminde olan sayısı gittikçe artan kullanıcı kitlesine sahip olan bir kitle iletişim aracıdır. Mizojinik tutumlarda yeni bir boyut oluşturmaktadır. TÜİK 2021 verilerine göre artık hanelerin %92'sinin evden internet erişimi bulunmaktadır. 6-15 yaş grubu için erişim ise %82.7 civarındadır⁶¹. Sosyal medyanın kitlelere ulaşım ve etki gücü giderek artmaktadır. Sosyal medya bireylerin

davranışların ardından toplumun davranışlarının oluşmasında oldukça etkili bir araçtır. Sosyal medyada mizojini, trolleme, cinsiyetçilik, özel görüntülerin kişi rızası olmadan paylaşılması, siber taciz, bireysel bilgilerin hackerlar tarafından ele geçirilmesi, sosyal medya hesabın ele geçirilmesi gibi farklı boyutlarda ve şekillerde görülebilmektedir⁸².

Sosyal medyada mizojinistik tutum ve davranışlara maruz kalan kadınların özgüvende azalma, stres, anksiyete, panik atak, uyku sorunları gibi sorunlar yaşadıkları, bazılarının ailesinin güvenliği açısından endişe duyduklarını belirttikleri saptanmıştır⁸².

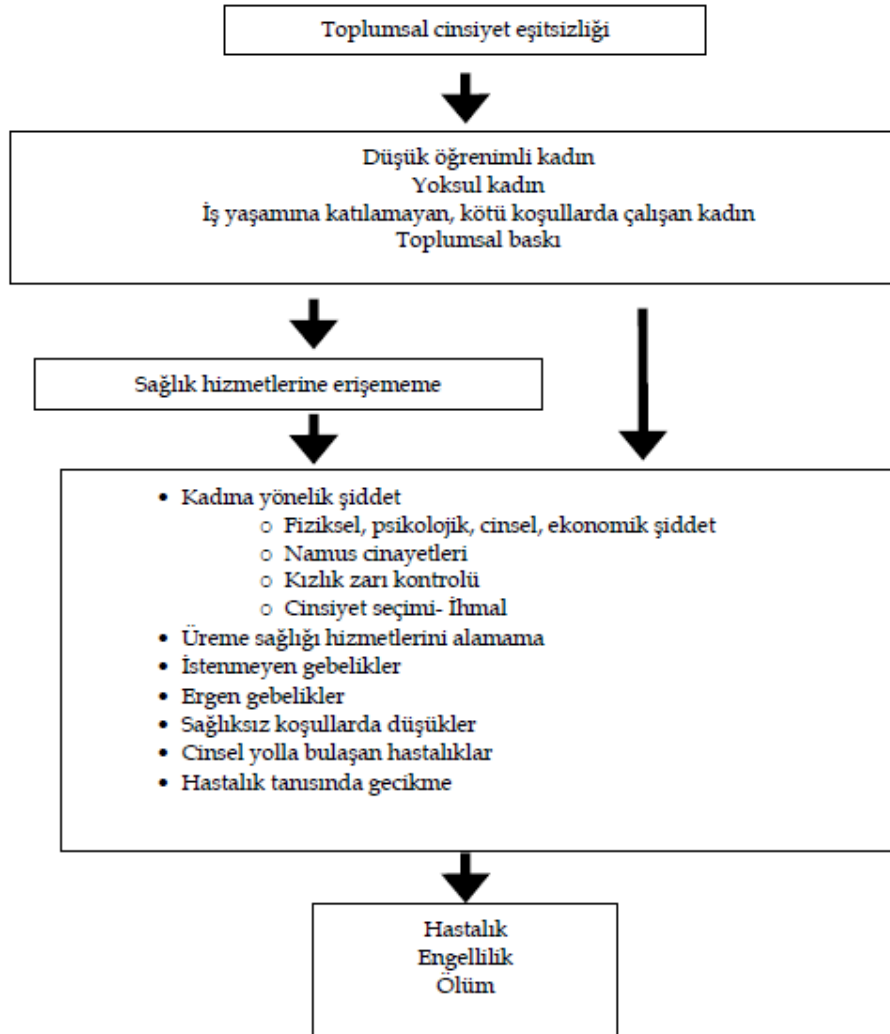
2.4.5. Sağlıkta Mizojini ve Etkileri

Sağlık alanında mizojinik tutumlar genellikle cinsiyet ayrımcılığı kaynaklı yaşanmaktadır²³. Kadınlar genelde sağlığın korunması ve hastalıkların tedavisi konularında yeterli eğitime ulaşamama, hastalıklara geç tanı koyulması, tedaviye ulaşamama gibi sebeplerle sağlıkta mizojiniyle karşılaşır²⁰. Kadınlar daha çocukluk döneminde mizojiniyle karşılaşmaktadır. Cinsiyetin kız olması sebebiyle istenmeyen gebelikler görülmektedir. Amerika gibi ülkelerde cinsiyet seçimi yapılabilen hatta cinsiyet seçimi yapılan Çin, Hindistan gibi ülkelerde cinsiyet oran dengesizliği artmış erkek nüfus oranı artma eğilimi göstermiştir⁸³. Afrika başta olmak üzere 28 ülkede uygulanan bir başka durum ise kadın sünnetidir²⁴. Kadın sünnetini Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tıbbi olmayan nedenlerle kadın genital organın kısmen veya tamamen çıkarılması olarak tanımlar. 2020 yılında dört milyondan fazla kız çocuğu, kadın sünneti açısından risk altında bulunmaktadır⁸⁴. Dini inanışlar, bekaretin korunması veya eşini daha mutlu etmek amaçlı uygulanmaktadır²⁴. Kadın sünnetlerinin tek nedeni kadın cinselliğini etkilemek değil aynı zamanda bekaretin bilinmesi, ortada olması amacıyla da uygulanmaktadır¹²⁵. Kadın sünneti erken dönemde şiddetli ağrı, hemoraji, geç dönemde şiddetli enfeksiyonlara ve infertiliteye sebep olabilmektedir²⁴.

Ergenlik döneminde ise daha çok adölesan gebeliğe bağlı erken evlilikler, istenmeyen gebelikler uygun olmayan küretajlar, düşükler ve CYBH sağlık sorunu teşkil eder¹⁹. Adölesan gebelik oranı 2021 TÜİK verilerine göre binde 15 olarak belirtilmiştir⁶¹. Erken gebelikler preeklampsi, anemi, enfeksiyon gibi sorunlara yol açmaktadır²². Bu dönemde bir diğer sorun istenmeyen gebeliklerdir. Hem fizyolojik hem psikolojik olarak etkileri vardır. Fizyolojik olarak sağlıksız düşük yapan kadınlarda oluşan kanama, sepsis ve uterin malformasyonlar kadın sağlığını olumsuz etkiler. Gebeliği sonlandırma psikolojik olarak kadında suçluluk, kayıp pişmanlık duygularına sebep

olur⁸⁵. Bu dönemde cinsel ilişki kısıtlanırsa bu sefer ortaya kadın cinselliğini denetlemek için kadın rızası olmadan yapılan kızlık zarı muayeneleri çıkar. Namus cinayetleri veya ruhsal bunalımlara sebep olabilir²².

Bir diğer görülen sorun ise tecavüz ve tacizlerdir. Tecavüz ve tacizleri ruhsal sorunlar ve depresyon takip eder. Kadınların maruz kaldığı bir diğer durum ise cinsiyete yönelik şiddet yani kadın şiddetidir²⁴. OECD, 2019 yılı verilerine göre Türkiye'de kadına şiddet oranı %38 olarak belirtilmiştir⁸⁶. Kadının sadece fiziksel değil ruhsal ve sosyal olarak etkilendiği bir durumdur. Kadın şiddetinin temel kaynağı toplumsal cinsiyet eşitsizliği, ataerkil toplum yapısından kaynaklanan güç eşitsizliği yani toplumun mizojinik tutumlarıdır²¹.

Şekil 2.1. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın sağlığına etkileri*

*Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın sağlığına etkilerini gösteren şekil Şimşek, H.'nin "Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın üreme sağlığına etkisi: Türkiye örneği. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi. 2011;25(2): 119-126" adlı makalesinden aynı şekilde alınmıştır.

2.5. Mizojinin Önlenmesi ve Eğitimin Rolü

Dünyada mizojinin önlenmesine yönelik çalışmalar genelde toplumsal cinsiyete, kadın şiddetini önlemeye yöneliktir³. Yasal düzenlemelerde amaç her türlü ayrımcılığın önlenmesidir⁸⁷. Ailede kazanılmaya başlanan okulda arkadaşlarla devam eden toplumsal cinsiyet rolleri mizojinistik tutum ve davranışların oluşmasında etkili olacaktır⁸⁸. Toplumun kültüründeki herhangi bir değişim ile eğitim sistemi de değişir. Bu sebepten öğrencilerin okulda kazandığı tutum ve davranışlar ileriye şekillendirecektir. Eğitim bu anlamda kazanım sağlayabilmektedir. Üniversitede öğrenim gören öğrencilerin toplum hayatında rol model alınacak bireyler olarak, farklı meslek gruplarında katılacakları düşünüldüğünde; eşitlikçi ve kadına değer veren bir tutum sergilemeleri, toplumda kadın düşmanlığını azaltarak mizojinik tutumların ortadan kaldırılmasına katkı sağlayacaktır.

Bunun sağlanabilmesi için üniversite öğrencilerinde mizojinin belirlenmesi ve sonrasında yapılacak eğitim ve farkındalık çalışmalarıyla bu öğrencilerde eşitlikçi ve kadına değer veren bir tutumun geliştirilmesi önemlidir. Bu çalışmaların yürütülmesindeki ilk aşama öğrencilerde mizojini durumunu saptayarak bu veriler doğrultusunda planlamaların yapılmasıdır.

Üniversite öğrencilerinde yapılmış toplumsal cinsiyet çalışmaları mevcuttur^{9,89,90,91,92}. Özcan'ın çalışmasında üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algıları üzerine uyguladığı eğitim programı sayesinde eğitim gören öğrencilerin eğitim öncesinde geleneksel tutuma sahip olan öğrencilerde eğitim sonunda eşitlikçi tutumun yer değiştirdiği belirtilmiştir⁸⁹. Öngen ve Aytaç'ın 2013 yılında yaptığı çalışmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla geleneksel tutuma sahip oldukları belirtilmiştir⁹⁰. Hollanda'da tıp öğrencilerinde yapılan bir çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmış olup erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyete yönelik daha geleneksel bir düşünce anlayışında olduğu belirtilmiştir⁹¹. Yıldız ve Keçeci'nin üniversite öğrencilerinde yaptığı bir çalışmada erkek öğrencilerin kızlara göre daha geleneksel olduğu son sınıf öğrencilerinin birinci sınıf öğrencilerine göre daha modern bir yapıda olduğu belirtilmiştir⁹². Üniversitelerin son sınıfıyla ilk sınıfı arasında toplumsal cinsiyet rolleri yönünden fark olması üniversite eğitiminin mizojinik tutumları azalttığını düşündürür, bu sebeple üniversite öğrencilerine mizojinik tutumlarının belirlenmesi ve eğitim verilmesi önemlidir. Direk ve Irmak'ın (2017) tıp fakültesi öğrencilerinde yaptığı

çalışmada toplumsal cinsiyet rollerinde annenin eğitim durumu ve kadın olma durumunun etkisi olduğu belirtilmiştir⁹³. Öçal'ın (2019) üniversite öğrencilerinde mizojiniye yönelik verilen eğitimin etkisine baktığı çalışmasında, müdahale ve kontrol gruplarının öğrencilerin anne ve baba öğrenim/çalışma durumu arasında anlamlı bir fark çıkmamıştır⁹. Yapılan bir araştırmada; üniversitelerin hayatının bireylerin değerleri ve dünyaya bakış açıları açısından önemli bir kurum olduğunu ve erkeklerle üzerinde yapılan bir çalışma da eğitsel aktivitelerin eşitlikçi cinsiyet normlarını arttırdığı belirtilmiştir⁹⁴. İlerinin ebeveynleri olacak olan üniversite öğrencilerinin, mizojini düzeylerinin belirlenmesi ve mizojini hakkında bilgilendirilerek toplumsal cinsiyet rollerinin değiştirilmesinin, toplumdaki mizojini oranlarını azaltacağı düşünülmektedir.

2.6. Mizojininin Önlenmesinde Hemşirenin Rolü

Kadın sağlığı kadının ruhsal, fiziksel, zihinsel, kültürel ve sosyal olarak tam bir iyilik halinde olmasıdır⁹⁵. Sağlık alanında bütüncül yaklaşımla faaliyet gösteren hemşirelerin kadın sağlığını korumak, geliştirmek ve hastalıkları önlemek için kadın yaşamı boyunca kapsamlı bir sağlık hizmeti sunmaları gerekmektedir⁹⁷. Kadın sağlığının bozulmasına neden olan durumlardan biri de kadın düşmanlığıdır. Bu davranışın kaldırılmasına yönelik faaliyetler hemşireler tarafından yürütülerek mizojini konusunda farkındalık yaratılabilir. Bu bağlamda hemşireler, bireyleri bilgilendirme ve bilinçlendirmede eğitimci rolüyle, kadın düşmanı tutumlara karşı bireyleri yönlendirmede danışmanlık rolüyle, kadınlara yönelik her türlü kadın düşmanı tutum ve davranışlara karşı politikaların oluşturulmasında savunuculuk rolüyle kadınların sağlıklı bir yaşam için destek alabilecekleri nitelikli profesyonellerdir. Aynı zamanda kadın düşmanlığının önlenmesine yönelik araştırmaların yürütülmesinde araştırmacı rolünü kullanarak sağlık alanına katkılar sağlayabilmektedir.

3. GEREÇ ve YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Tipi

Araştırma üniversite öğrencilerinde kadına karşı her türlü düşmanca tutum(mizojini) düzeyini belirlemek amacıyla tanımlayıcı ve analitik tipte yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Soruları

- 1.Üniversite öğrencilerinde, kadına karşı her türlü düşmanca tutum (mizojini) düzeyi nedir?
- 2.Üniversite öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine göre mizojini düzeyleri arasında fark var mıdır?

3.3. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Özellikleri

Araştırmanın verileri Düzce Üniversitesinde 2021-2022 eğitim öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören öğrencilerden toplanmıştır. 2006 yılında kurulan Düzce Üniversitesi Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir kamu üniversitesidir. Üniversite bünyesinde 10 adet ön lisans düzeyinde eğitim veren yüksekokul, 15 adet lisans düzeyinde eğitim veren fakülte, 3 adet lisans düzeyinde eğitim veren yüksekokul, 1 adet lisansüstü eğitim (doktora ve/veya yüksek lisans) enstitü bulunmaktadır. Üniversitede 11.951kadın, 15.126 erkek olmak üzere toplam 27.078 öğrenci eğitime devam etmektedir.

3.4. Araştırma Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evreni, Düzce Üniversitesindeki 2021-2022 eğitim öğretim yılı bahar döneminde lisans düzeyinde öğrenim gören tüm öğrenciler oluşturmuştur. Düzce Üniversitesinde 2021-2022 öğrenim yılında lisans düzeyi eğitim veren 15 fakülte, 3 adet yüksekokul bulunmakta bu birimlerde toplam 18.777 öğrenci bulunmaktadır. Tüm bu öğrenciler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleme ise evrenin bilindiği durumlarda örneklem hesaplama

formülüne göre belirlenmiş olup tabakalı rastgele örnekleme yöntemi olan Neyman Dağıtımını kullanarak örnekleme alınan öğrenci sayısı hesaplanmıştır⁹⁷.

Neyman Dağıtımı (En İyi Dağıtım)

$$n = \frac{(\sum Nh * sh)^2}{N^2 * D^2 + \sum Nhs^2h}$$

$$n_h = \frac{Nh * sh}{\sum Nh * sh} * n$$

$N_h =$ h tabakadaki öğrenci sayısı

$S_h =$ h tabakadaki standart sapma değeri

$N =$ Kitledeki öğrenci sayısı

$d =$ Örnekleme hatası (çalışmada $d=0,05$ olarak belirlenmiştir)

$z =$ Tablo değeri= 1,96

$D =$ Tahminin istenen varyansı

$$D = (d^2 / z^2)$$

$$n = \frac{(\sum Nh * sh)^2}{N^2 * D^2 + \sum Nhs^2h}$$

$$n = \frac{88143932}{352575729 * 0,000650771 + 4694} = 377$$

$n =$ 377 örneklem sayısı bulunmuştur.

Neyman Dağıtım kullanıldığında tabaka örneklem genişliği

$$n_h = \frac{Nh * sh}{\sum Nh * sh} * n$$

formülünden yararlanılarak aşağıdaki gibi hesaplanmıştır. Tabakalandırma, üniversite bünyesinde bulunan lisans düzeyi eğitim alan öğrencilerde ve cinsiyete göre uygulanmıştır. (Tablo 3.1). Hesaplama sonucu 168 kadın, 209 erkek olmak üzere toplam 377 öğrenci örnekleme alınması planlanmış, veri toplarken oluşabilecek kayıplar göz önüne alınarak çalışmaya 170 kadın, 210 erkek toplam 380 kişi dâhil edilmiştir.

Tablo 3.1. Tabakalı örnekleme yöntemiyle belirlenen örnekleme dâhil edilen öğrenci sayıları

	Kitle			Örneklem			Dâhil Edilen
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	
Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesi	339	355	694	7	7	14	15
Akçakoca Tur. İşl. Ve Otelcilik Yük. Ok.	206	419	625	4	9	13	13
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	9	48	57	0	1	1	1
Eğitim Fakültesi	1322	562	1884	27	11	38	38
Fen Edebiyat Fakültesi	1192	723	1915	24	14	38	38
İlahiyat Fakültesi	589	247	836	12	5	17	17
İşletme Fakültesi	1203	1519	2722	24	31	55	55
Mühendislik Fakültesi	851	2663	3514	17	53	70	72
Orman Fakültesi	258	450	708	5	9	14	14
Sağlık Bilimleri Fakültesi	866	252	1118	17	5	22	24
Sağlık Yüksekokulu	47	51	98	1	1	2	0*
Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	381	446	827	8	9	17	17
Spor Bilimleri Fakültesi	213	559	772	4	11	15	15
Teknik Eğitim Fakültesi	3	54	57	0	1	1	1
Teknoloji Fakültesi	288	1442	1730	6	29	35	35
Tıp Fakültesi	514	474	988	10	10	20	20
Ziraat Fakültesi	38	58	96	1	1	2	2
Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi	40	96	136	1	2	3	3
Toplam	8359	10418	18777	168	209	377	380

*Sağlık Yüksekokulunun 2016 yılında kapatılmış olması ve bu programa kayıtlı öğrenci bulunmasına rağmen bu öğrencilerin derslere devam etmemesi nedeniyle örnekleme dahil edilen öğrencilere ulaşılamamıştır.

3.5. Örneklem Seçim Kriterleri

Araştırmaya dahil edilme kriterleri

Düzce Üniversitesinde 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören, Çalışmaya katılmaya gönüllü olan, Lisans düzeyinde öğrenim gören öğrenciler araştırmaya dahil edilmiştir.

Araştırma dışı tutulma kriterleri

Düzce Üniversitesinde ön lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencisi olan, Yabancı uyruklu öğrenciler araştırma dışı tutulmuştur.

3.6. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında Kişisel Bilgi Formu (Ek 2) ve Mizojini Ölçeği (Ek 3) kullanılmıştır.

3.6.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu araştırmacılar tarafından ilgili literatür incelenerek oluşturulmuştur. Kişisel veri formu sosyodemografik özellikler ve mizojiniye yönelik düşünceler olmak üzere toplam 19 sorudan oluşmaktadır. Katılımcıların yaşı, yaşadığı yer, ailenin eğitim ve gelir durumu gibi bilgiler sosyodemografik bilgiler başlığı altında sorulmuştur. Katılımcıların mizojiniye yönelik düşüncelerini ölçen ve mizojinik tutumlarına yönelik sorular ise mizojiniye yönelik düşünceler başlığı altında sorulmuştur^{9,89,98,99}. Çalışmaya başlamadan önce 10 öğrenci üzerinde ön uygulama çalışması yapılmıştır. Ön uygulama sonrası gerekli düzenlemeler yapılarak forma son şekli verilmiştir. Kişisel veri formunun ön uygulamasında yer alan kişiler çalışmaya dâhil edilmemiştir. Ön uygulama sonrası kişisel veri formunda maddelerinde “Diğer” seçenekleri 16.soru hariç çıkarılmıştır. Formda soru 4 ve 5’te yer alan mahalle seçeneği “İl” şikkına dâhil edilmiş ve forma cinsiyeti sorgulayan bir soru eklenmiştir. Form örneklemede ulaşılamayan kişi ve kayıplar olabileceği düşünülerek 380 kişiye uygulanmıştır.

3.6.2. Mizojini Ölçeği

Mizojini ölçeği Bozkur ve arkadaşları tarafından 2019 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlilik güvenilirlik çalışması yine Bozkur ve arkadaşları tarafından 2019 yılında Mersin Üniversitesinin çeşitli bölümlerinden hem erkek hem kadın öğrenciler üzerinde çalışılmıştır.²⁴ Mizojini Ölçeği kadına yönelik açık olumsuz cinsiyetçi tutumları ölçen bir araçtır. Ölçek birinci boyutta “Önyargı ve Ayırmıcılık”, ikinci boyuta “Kadın Fobisi” ve üçüncü boyuta “Geleneksel Role Sıkıştırma” olan üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ön yargı ve Ayırmıcılık: 1, 2,3, 4, 5, 7, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 27, 28, 30, 31, 33 ve 34. maddeleri, Kadın Fobisi: 6, 8, 9,10, 13, 25 ve 26. maddeleri, Geleneksel Role Sıkıştırma: 11, 19, 21, 29 ve 32. Maddeleri içeren 34 sorudan oluşmaktadır. Ölçekten alınan puan arttıkça mizojini düzeyi artmaktadır. Mizojini ölçeğinin cronbach alfa katsayısı 0,96, “Ön yargı ve Ayırmıcılık” alt boyutu için 0,95, “Kadın Fobisi” alt boyutu için 0,89, “Geleneksel Role Sıkıştırma” alt boyutu için 0,67 olarak hesaplanmıştır²⁴. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 34, en yüksek puan 170 dir. Ölçeğin uygulanması toplam 15-20 dk sürmektedir. (Ek 3) Yapılan bu çalışmada ise mizojini ölçeği için cronbach alfa katsayısı 0,96; önyargı ve ayrımcılık alt boyutu için 0.95, kadın fobisi alt boyutu için 0.89, geleneksel role sıkıştırma alt boyutu için ise 0.76 olarak hesaplanmıştır.

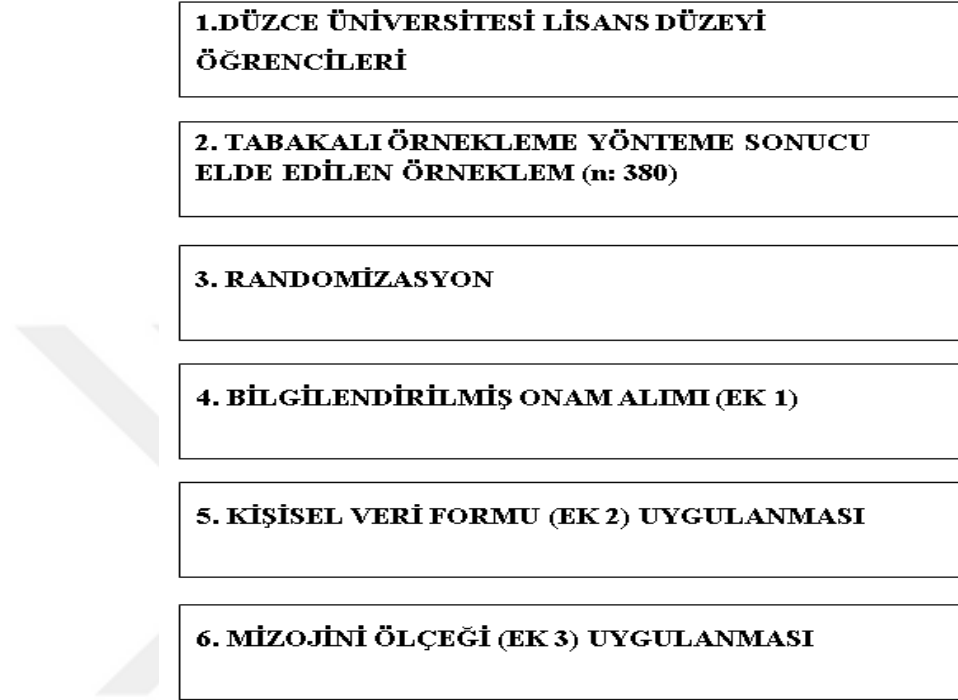
3.7. Araştırmanın Uygulanması

Araştırmanın verileri Mart 2022 – Mayıs 2022 tarihleri arasında yüz yüze toplanmıştır. Karşılaşılabilecek yanlılık (bias) kaynaklarından olan seçime bağlı taraf tutmayı (selection bias) önlemek amacıyla randomizasyon yöntemi kullanılmıştır¹⁰⁰. Öğrencilerin seçimi her fakülte ve yüksekokulun ilgili bölümlerinin sınıflarında tabakalama yöntemiyle belirlenen kişi sayısına uygun alınmıştır. Üniversitelerin öğrenci işlerinden lisans bölümlerinin sınıf listeleri temin edilmiştir. Sınıf listeleri üzerinden www.randomizer.org adresi yoluyla randomizasyon sağlamıştır. Ulaşılamayan örneklem olması ihtimaline karşı fazladan üç öğrenci çalışmaya dâhil edilerek örneklem sayısı n:380 olarak güncellenmiştir (Tablo 3.1.).

Veriler sınıf ortamında, araştırmaya dâhil edilme kriterlerine uygun olan öğrencilerden, araştırma hakkında bilgi verilerek yazılı onamları alındıktan sonra toplanmıştır. (Ek 1) Onam sonrası öğrencilere kişisel bilgi formu ve mizojini ölçeği uygulanmıştır.

Katılımcıların birbirinden etkilenmemesi için formlar araştırmacı gözetiminde doldurtulmuştur. Her bir katılımcıdan verilerin toplanması yaklaşık 30 dk. sürmüştür.

3.7.1.Uygulama Şeması

Şekil 3.1. Araştırma uygulama şeması

3.8. Araştırmanın Etik Boyutu

Çalışmanın uygulanabilmesi için Düzce Üniversitesi Rektörlüğü'nden ve adı geçen fakülte/yüksekokul dekanlıklarından kurum izinleri (Ek 4), Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan (Karar No:2022/149, Tarih:08.04.2022) gerekli izinler (Ek 5) alınmıştır. Mizojini ölçeği için yazardan kullanım izni alınmıştır (Ek 6).Araştırmaya dâhil edilme kriterlerine uyan öğrencilere araştırmanın amacı ve uygulama basamakları, elde edilen bilgilerin sadece bilimsel amaçlı kullanılacağı ve istediği anda çalışmadan ayrılabilceği hakkında bilgiler verilerek, araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden yazılı onam alınmıştır.

3.9. Verilerin Analizi

Çalışmanın istatistiksel analizleri SPSS 20 (SPSS, Chicago, United States) programı kullanılarak yapılmıştır. Sosyodemografik veriler ortalama ve yüzde olarak değerlendirilmiştir. Verilerin Kurtosis ve Skewnes değerleri +2- -2 sınırında olduğundan normal dağılım göstermiştir (George, 2011). Veriler normal dağılım gösterdiğinden iki değişkenli veriler Independent-Samples T testi ile üç ve üzeri değişkene sahip veriler ise One- Way ANOVA ile analiz edilmiştir. Verilere Benferroni düzeltmesi uygulanmış Post Hoc analizi için ANOVA sonucu kullanılan verilerde Tukey, Welch testi kullanılan verilerde ise Tamhane's T2 kullanılmıştır. Yaş, kardeş sayısı ve ölçek puanları arasındaki ilişki pearson korelasyon ile açıklanmıştır. İstatistiksel analiz bulgularının değerlendirilmesinde hata payı %5 olarak, p değeri ise $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

3.10. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Güçlü Yönleri

Sınırlılıklar: Bu araştırmanın sonuçları Düzce Üniversitesinde öğrenim gören lisans düzeyi öğrenciler ile sınırlıdır, genellenemez. Sadece lisans düzeyi öğrencilere uygulanması sınırlılıkları arasındadır.

Güçlü Yönler: Üniversite öğrencilerinin farklı illerden ve farklı kültürlerden gelmesi çalışmaya multi-kültürel özellik katmıştır.

3.11. Araştırmanın Değişkenleri

-Bağımsız değişkenler; Öğrencilerin yaşları, cinsiyetleri, eğitim gördükleri bölüm ve sınıfları, doğulan ve en uzun yaşanan yerleşim yerleri, gelinen bölge mezun olunan lise türü, halen yaşanan yer kardeş sayısı, aile tipi, gelir düzeyi katılımcıların anne ve babalarının öğrenim ve çalışma durumu.

-Bağımlı değişkenler: Mizojini düzeyi

4. BULGULAR

Üniversite öğrencilerinde mizojini düzeyinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı analitik tipte yapılan araştırmadan elde edilen bulgular;

4.1. Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine ilişkin bulgular,

4.2. Öğrencilerin mizojini ölçeği puanlarına ilişkin bulgular,

4.3. Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile mizojini ölçeği puan ortalamaları arasındaki farkın belirlenmesine ilişkin bulgular olarak üç bölümde verilmiştir.

4.1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde çalışmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 4.1. Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre dağılımı (n:380)

	Ort	±Ss	Min	Max
Yaş	21.36	1.83	18	30
Kardeş Sayısı	2.31	1.92	0	14
Yaş	S	%		
18-20	134	35.3		
21-23	205	53.9		
24 Yaş Ve Üstü	41	10.8		
Cinsiyet				
Kadın	170	44.7		
Erkek	210	55.3		
Eğitime Devam Edilen Fakülte /Yüksekokul				
Mühendislik Fakültesi	72	18.9		
İşletme Fakültesi	55	14.5		
Eğitim Fakültesi	38	10.0		
Fen Edebiyat Fakültesi	38	10.0		
Teknik Eğitim Fakültesi / Teknoloji Fakültesi	36	9.5		
Sağlık Bilimleri Fakültesi / Sağlık Yüksekokulu	24	6.3		
Tıp Fakültesi	20	5.3		
Sanat, Tasarım / Mimarlık Fakültesi	17	4.5		
İlahiyat Fakültesi	17	4.5		
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu / Spor Bilimleri Fakültesi	16	4.2		
Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesi	15	3.9		
Orman Fakültesi	14	3.7		
Akçakoca Turizm İşletme ve Otelcilik Yüksekokulu	13	3.4		
Ziraat Fakültesi / Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi	5	1.3		
Sınıf				
1	64	16.8		
2	114	30.0		
3	126	33.2		
4 ve 4+	76	20.0		
Doğduğu Yerleşim Yeri				
İl	214	56.3		
İlçe	124	32.6		
Köy	42	11.1		
En Uzun Süre Yaşadığı Yerleşim Yeri				
İl	213	56.1		
İlçe	104	27.4		
Köy	63	16.6		

Tablo 4.1. Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre dağılımı (Devam)

Geldiği Bölge		
Marmara Bölgesi	132	34.7
Karadeniz Bölgesi	89	23.4
İç Anadolu Bölgesi	51	13.4
Akdeniz Bölgesi	32	8.4
Doğu Anadolu Bölgesi	27	7.1
Ege Bölgesi	27	7.1
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	22	5.8
Mezun Olduğu Lise Türü		
Anadolu/Süper/Fen Lisesi	235	61.8
Meslek Lisesi	53	13.9
İmam hatip Lisesi	48	12.6
Özel Lise	28	7.4
Düz Lise	16	4.2
Halen Yaşanan Yer		
Yurt/Misafirhane	187	49.2
Evde Arkadaşlar İle	166	43.7
Evde Aile İle	27	7.1
Kardeş Sayısı		
0-3	312	82.1
4+	68	17.9
Aile Tipi		
Çekirdek Aile	281	73.9
Geniş Aile	87	22.9
Tek Ebeveynli Aile	12	3.2
Gelir Düzeyi		
Gelir- Giderden Fazla	97	25.5
Gelir – Gidere Denk	199	52.4
Gelir-Gelirden Az	84	22.1
Annenin Öğrenim Durumu		
Okur-Yazar/Okul-Yazar Olmayan	63	16.6
İlköğretim (İlkokul – Ortaokul)	217	57.1
Ortaöğretim	68	17.9
Yükseköğretim (Ön Lisans- Lisans- Yüksek Lisans)	32	8.4
Annenin Çalışma Durumu		
Çalışmıyor	263	69.2
Çalışıyor	117	30.8
Babanın Öğrenim Durumu		
Okur-Yazar/Okul-Yazar Olmayan	27	7.1
İlköğretim (İlkokul – Ortaokul)	156	41.1
Ortaöğretim	132	34.7
Yükseköğretim (Ön Lisans- Lisans- Yüksek Lisans)	65	17.1
Babanın Çalışma Durumu		
Çalışmıyor	20	5.3
Çalışıyor	360	94.7
Mizojini Kavramını Duyma Durumu		
Duyan*	23	6.1
Duymayan	357	93.9
Türk Toplumunda Kadına Karşı Düşmanca Tutum Olduğunu Düşünme Durumu		
Evet	259	68.2
Hayır	121	31.8

Tablo 4.1. Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre dağılımı (Devam)

Toplumsal Cinsiyet Dersi Alma Durumu		
Alan	94	24.7
Almayan	286	75.3
Kendini Yakın Hissettiği Tanımlama		
Eşitlikçi	139	36.6
Modern	120	31.6
Geleneksel	65	17.1
Feminist	39	10.3
Ataerkil	17	4.5
Toplam	380	100

Ort: Ortalama, SS: Standart sapma, Min: Minimum, Max: Maksimum *Mizojini kavramının duyulduğu yerler ;internet(7), ders(5), sosyal medya(5), arkadaş(3),kitap(3)

Çalışmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri Tablo 4.1’de gösterilmiştir. Öğrencilerin yaş ortalamasının 21.36 ± 1.83 olduğu, %44,7’sinin kız, %55.3’ünün erkek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin %18.9 unun mühendislik fakültesinde öğrenim gördüğü ve %33.2’sinin 3.sınıfta, %30’unun da 2.sınıfta öğrenim gördüğü saptanmıştır. Öğrencilerin yaklaşık yarısının (%56.3) doğduğu yerleşim yerinin ve en uzun süre yaşadığı yerin (%56.1) il olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin geldiği bölgeler incelendiğinde; yaklaşık üçte birinin (%34.7) Marmara, dörtte birinin de (%23.4) Karadeniz Bölgesi’nden geldiği saptanmıştır. Öğrencilerin çoğunluğunun (%61.8) anadolu/süper/fen lisesi mezunu olduğu ve yaklaşık yarısının (%49.2) yurtta/misafirhanede yaşadığı saptanmıştır. Öğrencilerin kardeş sayısının ortalama 2.31 ± 1.92 olduğu, %82.1’sinin 0-3 aralığında kardeşe sahip olduğu görülmüştür. Çalışmaya katılan öğrencilerin önemli bir kısmının (%73.9) çekirdek aile yapısına sahip olduğu ve yaklaşık yarısının (%52.4) gelirinin giderine denk olduğunu ifade ettiği saptanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin annelerinin %57.1’inin ilköğretim mezunu olduğu ve %30.8’inin çalıştığı, babalarının ise %41.1’inin ilköğretim mezunu olduğu ve %94.7’sinin çalıştığı belirlenmiştir.

Öğrenciler den sadece 23 (%6.1) kişinin mizojini kavramını duyduğu büyük çoğunluğunun (%93.9) ise bu kavramı daha önce hiç duymadığı saptanmıştır. Öğrencilerin yarısından fazlası (%68.2) Türk toplumunda kadına karşı düşmanca tutum olduğunu düşünmekte olup, %36.6’sı kendini “eşitlikçi”, %31.1’i de “modern” olarak tanımlamıştır. Öğrencilerin sadece dörtte birinin (%24.7) toplumsal cinsiyet dersi aldığı belirlenmiştir.

4.2. Öğrencilerin Mizojini Ölçeği Puanlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde çalışmaya katılan öğrencilerin mizojini ölçeği puanlarına ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 4.2. Öğrencilerin mizojini ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamaları

	Ort.±S. S	Min	Max	CA
Mizojini Ölçeği Toplam Puanı	56.00±25.40	34	163	0.96
Ön Yargı ve Ayrımcılık	32.50±15.67	22	110	0.95
Kadın Fobisi	12.90±6.75	7	34	0.89
Geleneksel Role Sıkıştırma	10.60±5.04	5	25	0.76

Ort: Ortalam, SS: Standart sapma, Min: Minimum, Max: Maksimum, CA: Cronbach alfa

Çalışmaya katılan öğrencilerin mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları tablo 4.2’te incelenmiştir. Öğrencilerin mizojini ölçeği toplam puan ortalaması 56.00±25.40; olup alt boyutlardan önyargı ve ayrımcılık ortalaması 32.50±15.67; kadın fobisi ortalaması 12.90±6.75 ve geleneksel role sıkıştırma puan ortalaması 10.60±5.04saptanmıştır.

4.3. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Mizojini Ölçeği Puan Ortalamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile mizojini ölçeği puan ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik bulgular verilmiştir.

Tablo 4.3. Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre mizojini ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamalarının dağılımı

	MÖ Toplam Puan	Ön yargı ve Ayrımcılık	Kadın Fobisi	Geleneksel Role Sıkıştırma
Yaş	Ort ± ss	Ort ± ss	Ort ± ss	Ort ± ss
18-20	57,37 ± 25,55	32,79 ± 15,2	13,37 ± 7,24	11,21 ± 5,05 ^a
21-23	54,03 ± 24,51	31,73 ± 15,4	12,35 ± 6,37	9,95 ± 4,87 ^b
24 yaş ve üstü	61,02 ± 29,01	35,1 ± 18,59	14,05 ± 6,95	11,88 ± 5,5 ^a
Test ist* / p	1,61 0,20	0,83 0,43	1,59 0,20	4,05 0,02
Cinsiyet				
Kadın	43,35 ± 13,11	25,31 ± 7,14	9,48 ± 4,06	8,56 ± 3,86
Erkek	66,17 ± 28,28	38,26 ± 18,17	15,66 ± 7,25	12,26 ± 5,29
Test ist* / p	-10,39 0,00	-9,92 0,00	-10,48 0,00	-7,87 0,00
Eğitime Devam Edilen Fakülte /Yüksekokul				
ABSBF	50,67 ± 14,73 ^{ab}	28,6 ± 7,94	12,13 ± 5,4	9,93 ± 3,24 ^{bc}
ATİYO	66,54 ± 31,85 ^{ab}	36,62 ± 19,84	16,23 ± 8,36	13,69 ± 5,28 ^{abc}
BESYO/SBF	55,88 ± 34,13 ^{ab}	33 ± 20,69	12,44 ± 7,59	10,44 ± 6,66 ^{abc}
Eğitim Fakültesi	48,63 ± 21,3 ^{ab}	28,37 ± 11,68	11,76 ± 7,19	8,5 ± 4,4 ^{ac}
Fen Edebiyat Fakültesi	46,53 ± 18,99 ^a	27,71 ± 11,97	10,89 ± 5,12	7,92 ± 3,65 ^c
İlahiyat Fakültesi	64,24 ± 25,49 ^{ab}	36,24 ± 17,04	13,82 ± 6,41	14,18 ± 4,81 ^{ab}
İşletme Fakültesi	62,4 ± 28,78 ^{ab}	36,44 ± 18,16	14,16 ± 7,44	11,8 ± 5,21 ^{ab}
Mühendislik Fakültesi	54,82 ± 23,27 ^{ab}	31,9 ± 14,16	12,72 ± 6,5	10,19 ± 4,98 ^{abc}
Orman Fakültesi	59,43 ± 20,71 ^{ab}	32,79 ± 9,7	15 ± 7,04	11,64 ± 5,42 ^{abc}
SBF / SYO	47,67 ± 24,72 ^{ab}	28,67 ± 17,87	9,96 ± 4,55	9,04 ± 3,75 ^b
Sanat, Tasarım / MF	49,94 ± 15,68 ^{ab}	27,94 ± 8,47	12 ± 6,03	10 ± 2,85 ^{abc}
TEF / Teknoloji Fakültesi	65,36 ± 29,44 ^b	38,86 ± 19,9	14 ± 6,93	12,5 ± 5,09 ^{abc}
Tıp Fakültesi	57,05 ± 22,57 ^{ab}	31,75 ± 11,02	14,05 ± 7,29	11,25 ± 5,5 ^{abc}
Ziraat Fakültesi / ZDBF	68,2 ± 44,62 ^{ab}	40 ± 26,87	15,8 ± 10,57	12,4 ± 7,92 ^{abc}
Test ist* / p	1,99 0,03	1,65 0,08	1,59 0,10	3,84 0,00
Sınıf				
1	61,97 ± 24,04	34,64 ± 13,71	14,98 ± 7,13 ^a	12,34 ± 5,06 ^a
2	53 ± 23,87	31,19 ± 14,84	12,05 ± 6,54 ^b	9,75 ± 4,58 ^b
3	53,93 ± 25,1	31,65 ± 16,12	11,97 ± 6,07 ^b	10,31 ± 5,04 ^b
4 ve 4+	58,72 ± 28,57	33,89 ± 17,68	13,93 ± 7,43 ^{ab}	10,89 ± 5,4 ^{ab}
Test ist* / p	2,29 0,07	0,98 0,40	4,11 0,01	3,93 0,01
Doğduğu Yerleşim Yeri				
İl	54,94 ± 23,86 ^a	31,56 ± 14,27 ^a	12,84 ± 6,7 ^a	10,54 ± 4,84 ^a
İlçe	52,57 ± 23,15 ^{ab}	30,81 ± 13,83 ^{ab}	11,87 ± 6,15 ^{ab}	9,9 ± 5,01 ^{ab}
Köy	75 ± 34,58 ^b	44,41 ± 24,3 ^b	16,97 ± 7,93 ^b	13,62 ± 5,55 ^b
Test ist* / p	6,31 0,003	4,88 0,01	7,87 0,000	7,56 0,001
En Uzun Süre Yaşadığı Yerleşim Yeri				
İl	54,25 ± 23,98 ^a	31,26 ± 14,88 ^a	12,63 ± 6,48	10,36 ± 4,75 ^a
İlçe	55,05 ± 24,98 ^{ab}	32,07 ± 14,39 ^{ab}	12,64 ± 6,9	10,34 ± 5,32 ^{ab}
Köy	67 ± 31,1 ^b	39,64 ± 0,69 ^b	14,89 ± 7,63	12,48 ± 5,5 ^b
Test ist* / p	3,30 0,04	3,25 0,04	2,17 0,11	3,48 0,03
Geldiği Bölge				
Ege Bölgesi	69,37 ± 33,21	41,96 ± 21,85	15,19 ± 8,05	12,22 ± 5,17
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	67,5 ± 38,77	40,73 ± 27,18	14,64 ± 8,2	12,14 ± 6,22
Doğu Anadolu Bölgesi	62,96 ± 32,06	36,3 ± 20,62	14,78 ± 7,56	11,89 ± 6,1
İç Anadolu Bölgesi	58,59 ± 25,99	33,33 ± 15,03	13,71 ± 7,22	11,55 ± 4,98
Akdeniz Bölgesi	55,09 ± 21,85	31,66 ± 11	13 ± 7,01	10,44 ± 5,17
Karadeniz Bölgesi	54,22 ± 22,95	31 ± 13,3	13,07 ± 6,84	10,16 ± 5,00
Marmara Bölgesi	50,23 ± 19,37	29,21 ± 11,66	11,3 ± 5,41	9,73 ± 4,42
Test ist* / p	2,77 0,01	2,54 0,02	2,53 0,02	2,22 0,04

Tablo 4.3. Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre mizojinini ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamalarının dağılımı (Devam)

Mezun Olduğu Lise Türü				
Düz lise	54,94 ± 20,38	31,13± 12,77	12,56 ± 5,19	11,25 ± 4,77 ^{ab}
Anadolu/süper/fen lisesi	56,5 ± 25,37	32,64± 15,59	13,09 ± 6,8	10,77 ± 4,99 ^{ab}
Özel lise	47,57 ± 17,64	28,71± 11,93	10,71 ± 5,51	8,14 ± 3,12 ^b
Meslek lisesi	56,34 ± 28,57	33,25± 17,85	12,92 ± 6,78	10,17 ± 5,58 ^{ab}
İmam Hatip lisesi	58,15 ± 27,34	33,38± 16,72	13,27 ± 7,64	11,5 ± 5,39 ^a
Test ist* / p	1,57 0,19	0,75 0,55	1,13 0,34	4,47 0,03
Halen Yaşanılan Yer				
Yurt/Misafirhane	55,65 ± 23,96	31,8 ± 14,08	12,99 ± 6,83	10,86 ± 5,12
Evde Aile ile	60,74 ± 32,05	35,3 ± 19,82	14,22 ± 8,53	11,22 ± 5,56
Evde Arkadaşlar ile	54,39 ± 25,23	31,89± 16,29	12,48 ± 6,43	10,02 ± 4,60
Diğer	58,7 ± 27,85	35,16± 17,74	12,8 ± 6,30	10,75 ± 5,60
Test ist* / p	0,65 0,58	0,89 0,44	0,51 0,67	0,83 0,47
Kardeş Sayısı				
0-3	55,32 ± 24,32	32,06± 14,69	12,86 ± 6,71	10,4 ± 4,86
4+	58,91 ± 30,03	34,34± 19,69	13,06 ± 7,03	11,51 ± 5,78
Test ist* / p	-0,92 0,35	-1,08 0,27	-0,21 0,83	-1,64 0,10
Aile Tipi				
Çekirdek aile	55,17 ± 24,59	31,85 ± 14,9	12,84 ± 6,84	10,48 ± 4,98
Geniş aile	59,78 ± 28,92	35 ± 18,62	13,48 ± 6,76	11,3 ± 5,4
Tek ebeveynli aile	46,75 ± 11,19	28,5 ± 6,79	9,92 ± 3,8	8,33 ± 2,61
Test ist* / p	1,73 0,17	1,50 0,23	2,13 0,12	1,91 0,14
Gelir Düzeyi				
Gelir-Giderden fazla	60,4 ± 29,39 ^a	34,7± 18,79 ^{ac}	14,14 ± 7,2 ^{ac}	11,56 ± 5,64
Gelir-Gidere denk	52,21±22,36 ^b	30,31±13,23 ^b	11,77 ± 6,29 ^b	10,13 ± 4,65
Gelir-Giderden az	59,73± 26,27 ^{ab}	35 ± 16,59 ^c	14,11 ± 6,95 ^c	10,62 ± 5,12
Test ist* / p	4,52 0,01	3,96 0,02	5,79 0,00	2,34 0,99
Annenin Öğrenim Durumu				
Okur-Yazar/Okul-Yazar				
Olmayan	64,54± 33,37 ^a	38,16± 1,41 ^a	14,81 ± 8,37	11,57 ± 5,64
İlköğretim (ilkokul-ortaokul)	55,18± 24,62 ^{ab}	31,83±15,13 ^b	12,57 ± 6,5	10,78 ± 5,01
Ortaöğretim	54,53± 21,55 ^{ab}	31,76 ± 12,87 ^{ab}	12,99 ± 6,22	9,78 ± 4,65
Yükseköğretim	47,41±14,74 ^b	27,03 ± 6,49 ^a	11,13 ± 5,4	9,25 ± 4,49
Test ist / p	4,35 0,00	6,44 0,00	2,28 0,08	2,25 0,81
Annenin Çalışma Durumu				
Çalışıyor	57,38 ± 26,26	33,3 ± 16,27	13,17 ± 6,95	10,9 ± 5,06
Çalışmıyor	52,79 ± 23,26	30,59± 14,21	12,27 ± 6,3	9,93 ± 4,96
Test ist* / p	1,62 0,89	1,55 0,12	1,25 0,21	1,73 0,83
Babanın Öğrenim Durumu				
Okur-Yazar/Okul-Yazar				
Olmayan	63,41 ± 40,26	37,96± 26,75	14,37 ± 8,87	11,07 ± 6,38
İlköğretim(ilkokul-ortaokul)	55,24 ± 25,06	32,08± 15,61	12,55 ± 6,73	10,62 ± 4,84
Ortaöğretim	56,95 ± 23,79	32,97± 14,17	13,16 ± 6,55	10,82 ± 5,12
Yükseköğretim	52,6 ± 21,3	30,09± 12,15	12,57 ± 6,32	9,94 ± 4,8
Test ist / p	1,26 0,28	1,68 0,17	0,67 0,56	0,53 0,66
Babanın Çalışma Durumu				
Çalışıyor	52,75 ± 24,44	29,15 ± 15,9	13,3 ± 7,26	10,3 ± 4,35
Çalışmıyor	56,14 ± 25,51	32,65± 15,69	12,87 ± 6,74	10,62 ± 5,08
Test ist* / p	-0,60 0,55	-0,95 0,34	0,25 0,79	-0,31 0,75
Mizojinini Kavramını Duyma Durumu				
Evet	52,57 ± 21,65	30,43 ± 11,81	13,09 ± 6,97	9,04 ± 5
Hayır	56,22 ± 25,64	32,63 ±15,9	12,89 ± 6,75	10,71 ± 5,04
Test ist* / p	-0,67 / 0,50	-0,65/ 0,51	-0,85 / 0,88	-1,53 / 0,12

Tablo 4.3. Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre mizojini ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamalarının dağılımı (Devam)

Türk Toplumunda Kadına Karşı Düşmanca Tutum Olduğunu Düşünme Durumu				
Evet	50,78 ± 22,04	29,31 ± 13,43	11,7 ± 6,1	9,77 ± 4,58
Hayır	67,07 ± 28,56	39,22 ± 17,97	15,45 ± 7,41	12,39 ± 5,52
Test ist* /p	-5,99 / 0,00	-5,40 / 0,00	-4,86 / 0,00	-4,54 / 0,00
Toplumsal Cinsiyet Dersi Alma Durumu				
Evet	54,61 ± 26,25	31,98 ± 17,08	12,43 ± 6,56	10,21 ± 4,85
Hayır	56,46 ± 25,16	32,67 ± 15,21	13,06 ± 6,82	10,73 ± 5,11
Test ist* /p	-0,6 / 0,54	-0,34 / 0,71	-0,77 / 0,43	-0,86 / 0,38
Kendini Yakın Hissettiği Tanımlama				
Eşitlikçi	54,88 ± 26,13 ^a	31,81 ± 16,4 ^a	12,74 ± 7,0 ^a	10,35 ± 4,81 ^a
Modern	52,80 ± 22,02 ^a	30,09 ± 12,83 ^a	12,50 ± 6,38 ^a	10,23 ± 4,85 ^a
Geleneksel	63,86 ± 22,73 ^a	37,06 ± 14,4 ^a	14,38 ± 6,45 ^a	12,42 ± 4,73 ^a
Feminist	41,48 ± 9,78 ^a	24,67 ± 4,96 ^a	9,10 ± 3,49 ^a	7,44 ± 3,23 ^a
Ataerkil	90,82 ± 36,90 ^c	55,18 ± 23,50 ^c	19,94 ± 7,99 ^c	15,71 ± 6,85 ^c
Test ist* /p	15,39 / 0,00	15,52 / 0,00	9,34 / 0,00	11,75 / 0,00

Ort: Ortalama, SS: Standart sapma, a-c: Aynı harfe sahip olan değerler arasında fark yoktur. *İkili değişkenler için Independent - Sample T testi, üç ve üzeri değişkenler için One-Way ANOVA testi kullanılmıştır. ABSYO: Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesi. ATIYO Akçakoca Turizm İşletme Ve Otelcilik Yüksekokulu. BESYO: Beden Eğitimi Ve Spor Meslek Yüksekokulu. SBF: Sağlık Bilimleri Fakültesi SYO: Sağlık Yüksekokulu. MF: Mimarlık Fakültesi TEF: Teknik Eğitim Fakültesi ZDBF: Ziraat Ve Doğa Bilimleri Fakültesi

Çalışmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları arasındaki fark Tablo 4.3'te incelenmiştir. Öğrencilerin yaş gruplarına göre sadece geleneksel role sıkıştırma alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı bir fark saptanmıştır (F=4,05 p=0,02). Bu farkın 21-23 yaş arasında olan öğrencilerden kaynaklandığı belirlenmiştir. Geleneksel role sıkıştırma alt boyutu puan ortalamasının 18-20 yaş grubu ve 24 yaş ve üzeri grubunda olan öğrencilerde, 21-23 yaş grubunda olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. 18-20 yaş ile 24 yaş ve üzerinde olan öğrenci gruplarında anlamlı fark saptanmamıştır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre mizojini ölçeği toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur (p değerleri sırasıyla 0,00; 0,00; 0,00; 0,00) Erkek öğrencilerin puan ortalamalarının kadın öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Çalışmamızda öğrencilerin eğitime devam ettikleri fakülte/yüksekokula göre mizojini ölçeği toplam puan ve geleneksel role sıkıştırma alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark görülmüştür (p değerleri sırasıyla; 0,03; 0,00). Mizojini toplam puan ortalamasındaki farkın Fen Edebiyat Fakültesinde okuyan öğrenciler ile Teknik Eğitim

Fakültesi/Teknoloji Fakültesinde okuyan öğrencilerin puan ortalamalarından kaynaklandığı görülmüştür. Teknik Eğitim Fakültesi/Teknoloji Fakültesinde okuyan öğrencilerin puan ortalamalarının Fen Edebiyat Fakültesinde okuyan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Diğer fakültelerde okuyan öğrenciler arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Çalışmada geleneksel role sıkıştırma alt boyutu puan ortalamalarındaki anlamlı farkın Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesi ile Fen Edebiyat Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi/Sağlık Yüksekokulundan kaynaklandığı belirlenmiştir. Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesi puan ortalamasının diğer iki fakülteye oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin sınıflarına göre kadın fobisi ve geleneksel role sıkıştırma alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (p değerleri sırasıyla 0,01; 0,01). Kadın fobisi alt boyut puan ortalamasındaki anlamlı farkın 1.sınıf öğrenciler ile 2 ve 3.sınıf öğrencilerden kaynaklandığı, 1. Sınıf öğrencilerinin puan ortalamasının diğer sınıflara oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur. Geleneksel role sıkıştırma alt boyut puan ortalamasındaki anlamlı farkın da benzer şekilde 1.sınıf öğrenciler ile 2 ve 3.sınıf öğrenciler arasından kaynaklandığı, 1. Sınıf öğrencilerinin puan ortalamasının diğer sınıflara oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Çalışmamızda öğrencilerin doğduğu yerleşim yerine göre mizojini ölçeği toplam ve tüm alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,03; 0,01; 0,00; 0,01). Mizojini toplam puan ve tüm alt boyut puan ortalamalarının köyde doğan öğrencilerde ilde doğan öğrencilerden anlamlı derecede daha yüksek olduğu belirlenmiştir. İlçede doğan öğrencilerin puan ortalamaları ile il ve köyde doğan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Öğrencilerin en uzun süre yaşadığı yerleşim yerine göre bakıldığında kadın fobisi alt boyutu dışındaki tüm alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. En uzun süre yaşadığı yerleşim yeri göre mizojini toplam puan ortalamasındaki anlamlı farkın il ile köyde doğan öğrencilerden kaynaklandığı saptanmıştır (F=3,30; P=0,04). En uzun süre yaşadığı yerleşim yerine göre ön yargı ve ayrımcılık alt boyut ve geleneksel role sıkıştırma alt boyut puan ortalaması arasındaki anlamlı farkın il ile köyde doğan öğrencilerden kaynaklandığı saptanmıştır (F=3,25; p=0,04) (F=3,48; p=0,03).

Çalışmamızda öğrencilerin geldikleri bölgeye göre mizojini ölçeği toplam puan ve tüm alt boyut puan ortalamalarında anlamlı fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,01; 0,02; 0,02; 0,04). Geldikleri bölgelere göre mizojini toplam puan ve tüm alt boyutlar puan ortalamalarındaki anlamlı farkın Marmara Bölgesi'nden gelen öğrencilerden kaynaklandığı saptanmıştır. Marmara Bölgesi'nden gelen öğrencilerin puan ortalamalarının diğer bölgelerden gelen öğrencilerden daha düşük olduğu bulunmuştur. Ölçek toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarına bakıldığında yüksekte düşüğe doğru Ege, Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu, İç Anadolu, Akdeniz, Karadeniz ve Marmara Bölgesi olarak sıralandığı belirlenmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları liseye göre sadece geleneksel role sıkıştırma alt boyut puan ortalamasında anlamlı bir fark saptanmıştır (F=4,47; p=0,03). Anlamlı farkın özel lise mezunu öğrenciler ile imam hatip lisesi mezunu öğrencilerden kaynaklandığı ve özel lise mezunu öğrencilerin puan ortalamalarının daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin halen yaşadıkları yer, kardeş sayısı ve aile tipine göre mizojini ölçeği toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarında anlamlı fark saptanmamıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin gelir durumlarına göre incelendiğinde mizojini ölçeği toplam puan, ön yargı ve ayrımcılık alt boyutu ile kadın fobisi alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,01; 0,02; 0,00). Mizojini ölçeği toplam puan ortalamasındaki farkın gelir-gidere fazla ile gelir-gidere denk cevabı veren öğrencilerden kaynaklandığı; gelir-gidere denk cevabı veren öğrencilerin puan ortalamalarının daha düşük olduğu bulunmuştur. Ön yargı ve ayrımcılık alt boyut puan ortalamalarındaki farkın ise gelir-gidere denk ile gelir-gidere az cevabı veren öğrencilerden kaynaklandığı; gelir-gidere denk cevabı veren öğrencilerin puan ortalamalarının daha düşük olduğu bulunmuştur. Kadın fobisi alt boyutu puan ortalamaları arasındaki farkın gelir-gidere denk ile gelir-gidere az cevabı veren öğrencilerden kaynaklandığı; gelir-gidere denk cevabı veren öğrencilerin puan ortalamalarının daha düşük olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin anne öğrenim durumlarına göre mizojini ölçeği toplam puan ve ön yargı ve ayrımcılık alt boyut puan ortalamalarında anlamlı fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,00; 0,00; 0,08). Mizojini ölçeği toplam puan ortalamasındaki farkın okur yazar/okur yazar olmayan ile yükseköğretim mezunu anneler arasından kaynaklandığı;

yükseköğretim mezunu anneleri olan öğrencilerin toplam puan ortalamasının daha düşük olduğu saptanmıştır. Ön yargı ve ayrımcılık alt boyut puan ortalamasının anneler yüksek öğretim mezunu olan öğrencilerde ilköğretim mezunu olan öğrencilerden anlamlı derecede daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Öğrencilerin annelerinin çalışma durumlarına göre mizojini ölçeği toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Öğrencilerin babalarının eğitim ve çalışma durumlarına göre mizojini ölçeği toplam puan ve alt boyut puan ortalamalarında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Öğrencilerin mizojini kavramını duyma durumlarına göre mizojini ölçeği toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır (p değerleri sırasıyla; 0,50; 0,51; 0,88; 0,12).

Öğrencilerin Türk toplumunda kadına karşı düşmanca tutum olduğunu düşünme durumlarına göre mizojini ölçeği toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları arasından anlamlı fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,00; 0,00; 0,00; 0,00). Kadına karşı düşmanca tutum olduğunu düşünen öğrencilerin puan ortalamalarının düşünmeyenlere oranla daha düşük olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin toplumsal cinsiyet dersi alma durumlarına göre mizojini ölçeği toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin kendilerini yakın hissettikleri tanımlamalara göre mizojini ölçeği toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları arasından anlamlı bir fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,00; 0,00; 0,00; 0,00). Tüm puan ortalamalarında da anlamlı farkın kendini ataerkil olarak tanımlayan öğrenciler ile diğer şekilde tanımlayanlar arasından kaynaklandığı, ataerkil olarak tanımlayan öğrencilerin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca kendini feminist olarak tanımlayan öğrencilerin puan ortalamalarının da diğerlerine göre anlamlı derecede daha düşük olduğu belirlenmiştir. Kendisini eşitlikçi, modern ve geleneksel olarak tanımlayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur.

4.4. Öğrencilerin yaş ve kardeş sayısı ile ölçek toplam puanları arasındaki ilişki

Tablo 4.4. Öğrencilerin yaş ve kardeş sayısı ile ölçek toplam puanları arasındaki ilişki

N:380	1	2	3	4	5	6
1.Yaş	1					
2.Kardeş Sayısı	0,085	1				
3.Önyargı ve Ayrımcılık	,105*	0,068	1			
4.Kadın Fobisi	,107*	0,057	,785**	1		
5.Geleneksel Role Sıkıştırma	0,086	0,03	,701**	,754**	1	
6.Ölçek Toplam	,110*	0,063	,965**	,900**	,832**	1

*0,05 düzeyinde anlamlı, **0,01 düzeyinde anlamlı.

Öğrencilerin yaş ve kardeş sayısı ile ölçek puanları arasındaki ilişki Tablo 4.4'te incelenmiştir. Öğrencilerin yaşlarına göre mizojini ölçek toplam, önyargı ve ayrımcılık ve kadın fobisi alt boyut puanları arasında 0,05 düzeyinde pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki saptanmıştır. Yaş arttıkça ölçek puan ortalamalarının da arttığı saptanmıştır.

Öğrencilerin kardeş sayısı ile mizojini ölçek toplam puan ve alt boyut puanları arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır.

Öğrencilerin mizojini ölçeği toplam puanları ile alt boyut puanları arasında pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Ölçek toplam puanları arttıkça alt boyut puanlarının da pozitif yönde arttığı belirlenmiştir.

4.5. Mizojini ölçeği toplam puan ortalamasına etki eden değişkenlerin lineer regresyon analizi

Tablo 4.5. Mizojini ölçeği toplam puan ortalamasına etki eden değişkenlerin lineer regresyon analizi

	B ₀ (%95CI)	B ₁ (OR)	SH	Test İst.	p	r ₁	r ₂
Sabit (Constant)	51,45 (34,61-8,29)		8,56	6,01	0,00		
Cinsiyet (Ref Kat:Kadın)	21,28 (16,27-6,29)	0,42	2,55	8,36	0,00	0,45	0,41
Eğitime Devam Edilen Fakülte/Yüksekokul Ref Kat: Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesi							
ATİYO	10,94(-5,23-27,11)	0,08	8,22	1,33	0,18	0,08	0,07
BESYO/SBF	-0,95(-13,96-2,06)	-0,01	6,62	-0,14	0,89	-0,10	-0,01
Eğitim Fakültesi	-2,19(-15,16-0,79)	-0,03	6,60	-0,33	0,74	-0,12	-0,02
Fen Edebiyat Fakültesi	16,33(1,01- 31,65)	0,13	7,79	2,10	0,04	0,07	0,11
İlahiyat Fakültesi	8,78 (-3,53-21,09)	0,12	6,26	1,40	0,16	0,10	0,08
İşletme Fakültesi	-2,54(-14,62- 9,55)	-0,04	6,14	-0,41	0,68	-0,02	-0,02
Mühendislik Fakültesi	3,86(-12,25 19,97)	0,03	8,19	0,47	0,64	0,03	0,03
Orman Fakültesi	-1,49(-15,84-2,87)	-0,01	7,30	-0,20	0,84	-0,09	-0,01
SBF	8,72(-24,21 41,65)	0,02	16,74	0,52	0,60	-0,01	0,03
SYO	0,23(-14,79-15,26)	0,00	7,64	0,03	0,98	-0,05	0,00
Sanat, Tasarım ve MF	-4,22(-20,04-1,59)	-0,03	8,04	-0,53	0,60	-0,02	-0,03
Spor Bilimleri Fakültesi	19,65(-24,87-4,17)	0,04	22,64	0,87	0,39	0,05	0,05
TEF	2,64(-10,62-15,89)	0,03	6,74	0,39	0,70	0,11	0,02
Teknoloji Fakültesi	3,96(-10,94-18,87)	0,03	7,58	0,52	0,60	0,01	0,03
Tıp Fakültesi	-2,23(-35,58-1,12)	-0,01	16,95	-0,13	0,90	-0,05	-0,01
Ziraat Fakültesi	28,54(0,71- 56,37)	0,10	14,15	2,02	0,04	0,11	0,11
ZDBF	10,94(-5,23-27,11)	0,08	8,22	1,33	0,18	0,08	0,07
Doğduğu Yerleşim Yeri (Ref Kat: İl)							
İlçe	-3,7 (-9,71 - 2,31)	-0,07	3,05	-1,21	0,23	-0,09	-0,07
Köy	9,69 (-0,99 -20,37)	0,11	5,43	1,78	0,08	0,23	0,10
En Uzun Süre Yaşadığı Yerleşim Yeri (Ref Kat: İl)							
İlçe	0,2 (-5,92 - 6,32)	0,00	3,11	0,06	0,95	-0,08	0,00
Köy	4,61 (-4,6 - 13,83)	0,06	4,69	0,98	0,33	0,16	0,05
Gelir Düzeyi (Ref Kat: Gider-gelirden az)							
Gelir Gidere Eşit	-4,95 (-10,54 -,64)	-0,10	2,84	-1,74	0,08	-0,16	-0,09
Gelir Giderden Fazla	-1,37 (-8,48 - 5,75)	-0,02	3,62	-0,38	0,71	0,08	-0,02
Annenin Öğrenim Durumu (Ref Kat: Okur Yazar/Okur Yazar Olmayan)							
İlk Öğretim(İlkokul-Ortaokul)	-0,08 (-7,63 - 7,46)	0,00	3,84	-0,02	0,98	-0,03	0,00
Lise Mezunu	-1,88 (-11,05 -,29)	-0,03	4,66	-0,40	0,69	-0,03	-0,02
Yükseköğretim	-8,92 (-20,66 -,82)	-0,10	5,97	-1,49	0,14	-0,10	-0,08
Babanın Öğrenim Durumu (Ref Kat: Okur Yazar/Okur Yazar Olmayan)							
İlk Öğretim(İlkokul-Ortaokul)	-2,34 (-12,94 -,26)	-0,05	5,39	-0,43	0,66	-0,02	-0,02
Lise Mezunu	-1,7 (-12,6 - 9,2)	-0,03	5,54	-0,31	0,76	0,03	-0,02
Yükseköğretim	-4,48 (-16,78 -,82)	-0,07	6,25	-0,72	0,47	-0,06	-0,04
Geldiği Bölge Ref Kat: İç Anadolu Bölgesi							
Ege Bölgesi	9,2 (-1,53 - 19,94)	0,09	5,46	1,69	0,09	0,15	0,09
Akdeniz Bölgesi	-6,96 (-16,86 -,94)	-0,08	5,03	-1,38	0,17	-0,01	-0,07
Marmara Bölgesi	-5,8 (-13,13 - 1,53)	-0,11	3,73	-1,56	0,12	-0,16	-0,08
Doğu Anadolu Bölgesi	-3,53 (-14,72 -,66)	-0,04	5,69	-0,62	0,54	0,08	-0,03
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	-0,11 (-11,61-1,39)	0,00	5,85	-0,02	0,98	0,11	0,00
Karadeniz Bölgesi	-5,2 (-13 - 2,59)	-0,09	3,96	-1,31	0,19	-0,04	-0,07
Sabit (Constant)	52,06(41,42 -2,69)		5,41	9,63	0,00	41,42	62,69
Mizojini Kavramını Duyma Durumu (Ref Kat: Evet)	-0,25 (-10,37 - ,87)	0,00	5,15	-0,05	0,96	-10,37	9,87
Türk Toplumunda Kadına Karşı Düşmanca Tutum Olduğunu Düşünme Durumu (Ref Kat: Evet)	11,25(5,96 -16,54)	0,21	2,69	4,18	0,00	5,96	16,54

Tablo 4.5. Mizojini ölçeği toplam puan ortalamasına etki eden değişkenlerin lineer regresyon analizi (Devam)

Toplumsal Cinsiyet Dersi	-0,2 (-5,8 - 5,41)	0,00	2,85	-0,07	0,95	-5,80	5,41
Alma Durumu (Ref Kat: Evet)							
Kendini Yakın Hissettiği Tanımlama (Ref Kat: Eşitlikçi)							
Modern	6,49 (-0,48 - 13,46)	0,10	3,54	1,83	0,07	-0,48	13,46
Geleneksel	-1,7 (-7,43 - 4,04)	-0,03	2,92	-0,58	0,56	-7,43	4,04
Feminist	-11,65(-20,02 - 3,28)	-0,14	4,26	-2,74	0,01	-20,02	-3,28
Ataerkil	30,59 (18,56 -42,62)	0,25	6,12	5,00	0,00	18,56	42,62

B₀: Standartlaştırılmamış katsayı, B₁: Standartlaştırılmış katsayı, r₁: Basit korelasyon, r₂: Kısmi korelasyon ABSYO: Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesi. ATİYO: Akçakoca Turizm İşletme Ve Otelcilik Yüksekokulu. BESYO: Beden Eğitimi Ve Spor Meslek Yüksekokulu. SBF: Sağlık Bilimleri Fakültesi SYO: Sağlık Yüksekokulu. MF: Mimarlık Fakültesi TEF: Teknik Eğitim Fakültesi ZDBF: Ziraat Ve Doğa Bilimleri Fakültesi

Mizojini ölçeği toplam puanına etki eden faktörler lineer regresyon ile analiz edilmiştir. Modelde mizojini ölçek toplam puanına etki eden değişkenler (cinsiyet, eğitime devam edilen fakülte, doğduğu yerleşim yeri, en uzun yaşadığı yerleşim yeri, gelir düzeyi, annenin ve babanın eğitim düzeyi ile geldikleri bölge) incelenmiştir. Model istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (F=4,92; p<0,001). Analiz sonucunda mizojini ölçeği toplam puanı ile cinsiyet ve eğitime devam edilen fakülte arasında anlamlılık saptanmıştır. Erkek cinsiyetinin kadın cinsiyetine oranla mizojini puanını 0,42 kat yükselttiği belirlenmiştir (p<0,001). Eğitime devam edilen fakültenin İlahiyat Fakültesi olması referans kategori olan Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesine oranla mizojini toplam puanını 0,13 kat arttırdığı (p=0,03), Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi olması ise 0,10 kat arttırdığı bulunmuştur (p=0,04). Diğer fakültelerin mizojini toplam puanına etki etmediği saptanmıştır. Diğer değişkenlerin mizojini toplam puanı üzerinde bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Regresyon analizi sonucunda mizojini toplam puanının %34,2'lik kısmı oluşturulan model ile açıklanmaktadır (F=5,112; R=0,58; R₂= 0,342; Standart Hata= 21,63; p<0,001) (Tablo 4.5).

Öğrencilerin mizojini toplam puanına etki eden diğer faktörler (mizojini kavramını duyma durumu, Türk toplumunda kadına karşı düşmanca tutum olduğunu düşünme durumu, toplumsal cinsiyet dersi alma durumu ve kendini yakın hissettiği tanımlama) lineer regresyon ile açıklanmıştır. Model istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır (F=11,56; p<0,001). Modelde mizojini toplam puanı ile Türk toplumunda kadına karşı düşmanca tutum olduğunu düşünme durumu ve kendini yakın hissettiği tanımlama değişkenleri arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Türk toplumunda kadına karşı düşmanca tutum

olduğunu düşünme durumunun mizojini puanını 0,21 kat azalttığı bulunmuştur ($p<0,00$). Kendini yakın hissettiği tanımlama da referans kategori “eşitlikçi” olarak alınmıştır. Referans kategoriye göre kendini “feminist” olarak tanımlamanın ise mizojini puanını 0,14 kat azalttığı ($p=0,01$) saptanmıştır Kendini “ataerkil” olarak tanımlamanın ise mizojini puanını 0,25 kat arttırdığı saptanmıştır ($p=0,00$). Diğer tanımlamalar olan “modern” ve “geleneksel” tanımların mizojini ölçeği toplam puanı üzerinde etkisi saptanmamıştır. Regresyon analizi sonucunda mizojini ölçeği toplam puanının %18’lik kısmı oluşturulan model ile açıklanmaktadır ($F=11,56$; $R=0,42$; $R^2=0,18$; Standart Hata= 23,24; $p<0,001$) (Tablo 4.5).

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Üniversite öğrencilerinde kadına karşı her türlü düşmanca tutumun(mizojini) belirlemesi amacıyla yapılan bu araştırmadan elde edilen bulgular mizojini ölçeği ve alt boyut puan ortalamalarının tanımlayıcı özelliklere göre değişimi literatür doğrultusunda tartışılmıştır.

Çalışmada mizojini ölçeğinden elde edilen toplam puan ortalaması 56.00 ± 25.40 olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınabilecek minimum puanın 34, maksimum puanın 170 olduğu düşünüldüğünde, Düzce ilinde lisans öğrencileri arasında kadına karşı her türlü düşmanca tutumun (mizojini) yüksek olmadığı hatta düşük olduğu söylenebilir.

Çalışma mizojini ölçeğinin kullanıldığı başka bir çalışmaya ulaşılamaması nedeniyle çalışmanın tartışılması benzer ölçekler ve toplumsal cinsiyet boyutuyla tartışılmıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre mizojini ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamaları arasındaki fark Tablo 4.3'te incelenmiştir.

Elde edilen verilerin analizi sonucunda, mizojini ölçeği toplam puan ve alt boyut puan ortalamaları; yaş, cinsiyet, okunan fakülte/yüksek okul, sınıf, doğulan yerleşim yeri, en uzun yaşanılan yerleşim yeri, gelinen bölge, mezun olunan lise türü, gelir durumu ve annenin eğitim durumuna göre anlamlı derecede farklılık göstermektedir. Ancak halen yaşanılan yer, kardeş sayısı, aile tipi, annenin çalışma durumu, babanın eğitim ve çalışma durumuna göre anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Yaş gruplarına göre değişim incelendiğinde çalışmada oluşan farkın yaşı 18-20 yaş, 24 yaş ve üzeri olan öğrencilerin geleneksel role sıkıştırma alt boyut puan ortalamasının yaşı 21-23 yaş aralığında olan öğrencilerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin yaş ve ölçek puanları arasındaki ilişki incelendiğinde yaş arttıkça ölçek puan ortalamalarının da arttığı belirlenmiştir (Tablo 4.4). Mataoğlu ve Selvi'nin lise öğrencilerinde yaptığı çalışmasında 17-18 yaş grubunda, 14-15 yaşa grubuna göre yaşla birlikte bu çalışmaya benzer şekilde cinsiyete dayalı kalıplaşmış toplumsal önyargılarda kayda değer bir artış olduğu belirtilmiştir¹⁰¹. Bu çalışmaya benzer şekilde genç nüfusta yaş ile birlikte toplumsal cinsiyet rollerinin/kadına karşı düşmanca tutumun/şiddetin arttığını gösteren çalışmalar vardır. Akgül 2022 yılında X (42-56 yaş), Y (22-41 yaş) ve

Z (14-21 yaş) kuşakları arasında toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği kullanarak yaptığı çalışmada, Z kuşağında yer alanların X kuşağına göre anlamlı derecede daha eşitlikçi yaklaşıma sahip olduklarını belirtmiştir¹⁰². Bu çalışmadan farklı olarak Karasu ve arkadaşları çalışmada yaş gruplarıyla toplumsal cinsiyet rolleri arasında anlamlı bir fark saptamamıştır¹⁰³. Benzer bir çalışma ise sosyal hizmet öğrencileriyle yapılmış ve toplumsal cinsiyet algıları ile yaş değişkeni arasında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır¹⁰⁴. Bu çalışmada ölçek puanları 21-23 yaş grubunda diğer yaş gruplarına göre daha düşüktür ve bu fark geleneksel role sıkıştırma alt boyutunda da anlamlıdır (Tablo 4.4). Benzer bir durum öğrencilerin sınıfları içinde söz konusudur, 2-3. sınıf öğrencilerinin puan ortalamaları birinci sınıf ve 4 ve 4+ sınıftaki öğrencilerden daha düşüktür ve bu fark kadın fobisi ve geleneksel role sıkıştırma alt boyutunda da anlamlı bulunmuştur. Bu farkın 1. Sınıf ve 18-20 yaş grubundaki öğrencilerin puan ortalamalarının 2-3. Sınıf ve 21-23 yaş grubundaki öğrencilerden daha yüksek olmasının nedeninin üniversite eğitiminin artması paralelinde yaşın artmasıyla üniversite eğitiminin farkındalığı artırarak mizojinik tutumları azaltabileceği ile açıklanabilir. Fakat 24 yaş ve üzeri grupta ve 4 ve 4+ grupta ölçek puanlarının tekrar yükselmiş olması (Tablo 4.4), ve yaşla birlikte mizojini ölçek puanının artmış olması (Tablo 4.3) önemli bir bulgudur. Bu yaş grubunda ve sınıfta mizojini ölçek puan ortalaması artış nedeninin saptanması için nitel çalışmaların yapılması gerekliliğini göstermesi açısından bu bulgular önemlidir.

Cinsiyete göre değişim incelendiğinde mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut puan ortalamalarındaki anlamlılığın erkek cinsiyetine sahip öğrencilerden kaynaklandığı ve erkek öğrencilerin puan ortalamalarının kadın öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.3). Lineer regresyon analizi yapıldığında kadın olmanın erkeğe oranla mizojini puanını 0,41 kat azalttığı saptanmıştır ($p < 0,001$) (Tablo 4.3). Öngen ve Aytaç'ın çalışmada kadınların erkeklere oranla daha eşitlikçi bir tutum içerisinde olduğu belirtilmiştir¹⁰⁵. Kadınların erkeklerden daha eşitlikçi oldukları literatürde benzer çalışmalarla ortaya konmuştur^{106,107,108}. Tunçay ve Öztürk'ün 2022 yılında üniversite öğrencilerinde yaptığı Düşmanca Cinsiyetçilik Ölçeği analizi sonucunda erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla düşmanca cinsiyetçilik toplam ve koruyucu ataerkillik alt boyut puanlarının anlamlı derecede daha yüksek çıktığı bulunmuştur¹⁰⁹. Benzer şekilde Çelik ve Demir tarafından 2021 yılında Mersin örnekleminde yapılan çalışmada düşmanca cinsiyetçilik düzeyi kadınlara oranla

erkeklerde anlamlı derecede daha yüksektir¹¹⁰. Araştırma bulguları çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Erkek cinsiyetinde oluşan anlamlı farkın, toplumun ataerkil yapıya sahip olması ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği olan bir ortamda büyümekten, dolayısıyla bu düşünce yapısının erkekleri mizojinistik düşünmeye yönlendirmesi nedeniyle oluşabileceği düşünülmektedir. Bu bulgu mizojiniyi önlemeye ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik çalışmalarda özellikle erkeklere öncelik verilmesini göstermesi açısından önemlidir.

Okunan fakülte/yüksekokula göre değişim incelendiğinde mizojini ölçeği toplam puan ortalamasında, Teknik Eğitim Fakültesi / Teknoloji Fakültesinde okuyan öğrencilerin puan ortalamalarının Fen Edebiyat Fakültesinde okuyan öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Çalışmada geleneksel role sıkıştırma alt boyutu puan ortalamalarındaki anlamlı farkın Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesi ile Fen Edebiyat Fakültesi ve Sağlık Bilimleri Fakültesi / Sağlık Yüksekokulu puan ortalamalarından kaynaklandığı saptanmıştır. Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesi puan ortalamasının diğer iki fakülteye oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.3). Kavuran (2011), Atış (2010), Zeyneloğlu (2008) ve Sis ve ark.(2013) tarafından yapılan çalışmalarda sağlık bölümlerinde okuyan öğrencilerin daha eşitlikçi bir tutuma sahip oldukları belirtilmiştir. Bu çalışmada sağlık bölümlerinin mizojini düzeylerinin daha düşük çıkması literatürle benzerlik göstermektedir^{107,111,112,113}. Farkın hangi fakültenin kaynaklandığını belirlemek üzere yapılan lineer regresyon analizinde eğitime devam edilen fakültenin İlahiyat Fakültesi olması referans kategori olan Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesine oranla mizojini toplam puanının 0,13 kat arttırdığı (p=0,03), Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi olmasının ise 0,10 kat arttırdığı belirlenmiştir (p=0,04). Diğer fakültelerin mizojini toplam puanına etki etmediği saptanmıştır (Tablo 4.5). Bu çalışmaya benzer şekilde Geçer ve ark. tarafından 2017 yılında öğrencilerde toplumsal cinsiyet algıları üzerine yapılan çalışmada İlahiyat Fakültesi(72.76) öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algı ölçek puan ortalamalarının Sağlık Bilimleri Fakültesi, Edebiyat Fakültesi öğrencileri gibi bölümlerden daha düşük çıktığı Edebiyat Fakültesi (84.06) ve Sağlık Bilimleri öğrencilerinin(88.67) toplumsal cinsiyet algısı ölçek puanının ise daha yüksek çıktığı belirtilmiştir¹¹⁴. İlahiyat fakültelerinde oluşan bu farkta alınan eğitim müfredatının etkili olabileceği düşünülebilir. Fakat İslam dini kadın ve erkeğin eşitliğine değer veren, her türlü şiddet ve kötü muameleyi yasaklayan bir dindir⁶. Bu nedenle farkın dini eğitimden ziyade öğrencilerin yetiştiği ve/veya

yaşadıkları kültürel sosyal çevreden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Farkın kaynağını bulmak için nitel çalışmaların yapılması önemlidir. Sağlık bilimlerinde oluşan anlamlı farkın ise öğrenim gördükleri müfredatta yer alan toplumsal cinsiyet içerikli dersler ve farkındalık çalışmalarıyla alakalı olabileceği düşünülmektedir.

Sınıfa göre değişim incelendiğinde; birinci sınıf öğrencilerinin kadın fobisi düzeyi ve geleneksel role sıkıştırma düzeyi diğer sınıflardan anlamlı derecede daha yüksektir (Tablo 4.3). Karasu ve ark tarafından yapılan çalışmada bu çalışmaya benzer şekilde birinci sınıfların toplumsal cinsiyet rol tutum ölçek puanları diğer sınıflara göre daha yüksektir Öngen ve Aytaç'ın çalışmasında ise bu çalışmadan farklı olarak dördüncü sınıfların puan ortalamaları daha yüksek çıkmıştır. Dördüncü sınıfların eşitlikçi görüşlerinin daha yüksek çıkmasına neden olarak ise tutum ve görüşlerin, eğitim ve deneyimler artıkça daha modernleşmesi ve geleneksel görüşlerin azalması durumu gösterilmiştir^{103,105}. Üst sınıflarda tutumların eğitime bağlı olarak değişebileceği düşünülmektedir. Literatürü desteklemeyen bir çalışma ise Tunçay ve Öztürk tarafından yapılmış olup, çalışmada sınıflar arasında düşmanca cinsiyetçilik boyutu açısından fark olmadığı belirtilmiştir¹⁰⁹. Sınıflar arasından oluşan bu farka sekonder sebep olarak yaşa paralel şekilde eğitim süreci ve içeriğinin değişmesi, süreç boyunca oluşan tecrübelerle açıklanabileceği buna paralel olarak istatistiksel fark yarattığı düşünülmektedir. Bu çalışmada dördüncü ve üstü sınıfta yer alan öğrencilerin puan ortalamalarının 2-3. Sınıflara göre daha yüksek olmasının, dört ve üstü sınıftaki öğrencilerin, Covid 19 pandemi sürecinde üniversite eğitiminin önemli bir bölümünü uzaktan eğitimle yürütmüş olmalarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla farklılığın bu öğrencilerin üniversite eğitiminin önemli bir parçası olan sosyokültürel etkileşimden ve düzenlenen etkinliklerle oluşabilecek farkındalık çalışmalarının olumlu etkisinden uzak kalmalarından kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

Doğulan yerleşim yerine göre değişim incelendiğinde köyde doğanların mizojini ölçeği puan ortalaması ve alt boyut ortalamaları diğer yerleşim birimlerinde doğanlardan anlamlı derecede daha yüksektir (Tablo 4.3). Özcan'ın çalışmasında toplumsal cinsiyet puanları da benzer şekilde ilde yaşayan öğrencilerin köyde ve ilçede yaşayanlara göre toplumsal cinsiyet rol tutumlarının daha yüksek olduğu belirtilmiştir⁸⁹. Kadın Düşmanlığı Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlilik güvenilirlik çalışmasını yapan Baydar ve arkadaşları ölçeği uyguladıkları öğrencilerde bu çalışmadan farklı olarak

köyde yaşayan öğrencilerin il veya ilçede yaşayanlara göre daha az kadın düşmanı olduğunu saptamıştır. Bunun sebebi olarak köyde yaşayan kadınlar arasında rekabetin az olması ve bireylerin birbirini tanimasından kaynaklanabileceğini ifade etmişlerdir¹¹⁵. Yerleşim yerine göre oluşan bu farkın illerde kadınların çalışma ve eğitim oranlarının, sosyoekonomik düzeyinin köye göre daha yüksek olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Köyde yaşamının anne eğitim düzeyine sekonder olarak etki edebileceği ve eğitim düzeyine bağlı olarak mizojini puan ortalamalarının değişebileceği düşünülebilmektedir. Bu sebeple köyde yaşayan annelerin eğitim düzeylerinin araştırılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

En uzun yaşanan yerleşim yerine göre mizojini ölçeği toplam puan, geleneksel role sıkıştırma ve ön yargı ve ayrımcılık alt boyut puan ortalamalarında anlamlı bir fark saptanmıştır. Köyde yaşayanların diğerlerine göre ölçek puanları yüksek bulunmuştur (Tablo 4.3) Zeyneloğlu'nun çalışmasında da öğrencilerin ilkököl bitimine kadar yaşadığı yerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları etkilediğine yer verilmiştir¹¹³. Geçer ve ark.'nın çalışması köyde yaşayanların toplumsal cinsiyet algılarının şehirde yaşayanlara oranla anlamlı derecede düşük olduğu yönünde ve bu çalışmayı destekler nitelikte olmuştur¹¹⁴. Bu çalışmayı desteklemeyen bir çalışma ise Demirel ve ark. tarafından yapılmış ve yaşanan yerleşim yerinin düşmanca cinsiyetçilik puanı üzerinde anlamlı fark yaratmadığı belirtilmiştir¹¹⁶. Literatürde çalışmayı desteklemeyen başka verilerde yer almaktadır^{117,118}. En uzun süre yaşanan yerdeki toplumsal algıların kişiler üzerinde etkileri olabileceği, bu etkilerin kişilerde düşmanca tutum yaratabileceği ve anlamlı farkında bu tutumlardan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Gelinen bölgeye göre değişim incelendiğinde tüm alt boyutlarda ve mizojini ölçeği toplam puan ortalamasında Marmara Bölgesi'nden gelen öğrencilerin puan ortalamalarının diğer bölgelerden gelen öğrencilerden daha düşük olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.3). Karasu ve ark.'nın 2017 yılında yaptığı çalışmasında örnekleme alınan öğrencilerin Doğu ve Güney Doğu Bölgeleri'nden gelmeleri nedeniyle kültürel, sosyal aile eğitimi gibi konularda diğer bölgelerden farklılıklar gösterdiğini ve bunun cinsiyet ayrımcılığını gösterdiğini belirtilmiştir¹⁰³. Bir başka çalışmada öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliği tutumlarının Marmara Bölgesi'nden gelen öğrencilerin diğer bölgelere göre daha eşitlikçi olduğu saptanmıştır¹¹⁹. Bu çalışmada Marmara Bölgesi'nin diğer bölgelere göre ölçek puanlarının daha düşük çıkması literatürü destekler niteliktedir.

Marmara Bölgesi'nde mizojini düzeyinin daha düşük olmasının sebebinin bu bölgenin daha gelişmiş olmasından, sanayileşmenin, kadının eğitim ve çalışma yaşamına katılım oranlarının daha yüksek olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Mezun olunan lise türüne göre değişim incelendiğinde öğrencilerin mezun oldukları liseye göre sadece geleneksel role sıkıştırma alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Anlamlı farkın özel lise mezunu öğrenciler ile imam hatip lisesi mezunu öğrencilerden kaynaklandığı ve özel lise mezunu öğrencilerin puan ortalamalarının daha düşük olduğu belirtilmiştir (Tablo 4.3).Sis ve ark., çalışmasında süper lise/anadolu liselerinden mezun olanların eşitlikçi tutumlarının daha yüksek olduğuna yer vermişlerdir¹⁰⁷. Okunan lise türünün toplumsal cinsiyete etkisinin incelendiği diğer çalışma Zeyneloğlu tarafından yapılmıştır. Çalışmada süper lise/anadolu lisesinden mezun olan öğrencilerin, düz liseden mezun olanlara göre daha eşitlikçi tutum içerisinde oldukları saptanmıştır¹¹³.Alabaş ve ark. yaptıkları çalışmada ise imam hatip lisesi mezunlarının diğer lise türlerine göre daha az eşitlikçi tutuma sahip olduklarını belirtmiştir⁹⁹. Yanikkerem ve ark. çalışmasında mezun olunan lise türünün öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarına etkisi olmamıştır¹¹⁹. Bu çalışmada özel lise mezunu öğrencilerde oluşan anlamlı farkın öğrencilerin sosyoekonomik düzeylerinin ve sosyal çevrelerinin eğitim düzeyinin daha yüksek olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.İmam hatip liselerinde oluşan farkın sebebinin ise İlahiyat Fakültesine benzer şekilde geleneksel ataerkil yapıyasahip bir ortamda yetişmiş olabileceklerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bu bulgu adı geçen gruplarda nitel araştırmalara ihtiyaç olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

Gelir düzeyine göre değişim incelendiğinde öğrencilerin gelir durumları ile mizojini ölçeği toplam puan, ön yargı ve ayrımcılık alt boyutu ve kadın fobisi alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmıştır. Gelir gidere denk cevabı veren öğrencilerin puan ortalamalarının daha düşük olduğu belirtilmiştir (Tablo 4.4.). Literatürde bu veriyi destekleyecek herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Çetinkaya 2013 yılında yaptığı çalışmada ailenin aylık gelir durumuna göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum puanlarına etkisini incelemiş ve anlamlı bir farklılık saptamamıştır¹²⁰. Literatürde gelir durumuna göre toplumsal cinsiyet algıları/tutumları arasında anlamlı fark olmadığını belirten birçok çalışmaya ulaşılmıştır^{117,119,121}.Bu çalışmada anlamlı farkın sebebinin gelir düzeyi giderine denk olan ailelerde genel olarak ebeveynlerin karı-koca beraber çalışması ve buna bağlı olarak daha eşitlikçi

görüŖte çocuklar yetiŖtirmesi olabileceği düşünölmektedir ancak nedenlerinin nitel çalıŖmalar ile açıklanmasına ihtiyaç vardır.

Annenin öğrenim durumuna göre değişim incelendiğinde öğrencilerin anne eğitim durumları ile mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve ön yargı ve ayrımcılık alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı fark saptanmıŖtır. Yükseköğretim mezunu anneleri olan öğrencilerin toplam puan ortalamasının daha düşük olduğu görölmüŖtür (Tablo 4.3). Özcan'ın çalıŖmasında ebeveynlerin eğitim düzeyi ile eŖitlikçi cinsiyet rol tutumları arasında bir fark saptanmamıŖtır⁸⁹. Ancak bu çalıŖmada mizojiniyi arttıran faktörler arasında ailenin eğitim durumu önem arz etmektedir. Literatürde bu çalıŖmayı destekler nitelikte çalıŖmalar yer almaktadır. Öngen ve Aytaç çalıŖmasında eğitim durumu dıŖında annenin çalıŖma durumunun da toplumsal cinsiyet rolleri tutumuna pozitif etkisi olduğuna yer vermiŖtir¹⁰⁵. Ancak bu çalıŖmada anne çalıŖma durumuyla ölçek puan ortalamasıyla ve alt boyut puan ortalamalar arasında anlamlı fark saptanmamıŖ, sadece eğitim durumu anlamlılığa sebep olmuŖtur. Kömürcü ve ark.'nın ebelik ve hemŖirelik öğrencilerinde yaptıkları çalıŖmasında kadın öğrencilerde, anne ve babaları yüksekokul ve üzeri eğitim düzeyine sahip olanların daha eŖitlikçi tutuma sahip oldukları belirtilmiŖtir¹²². Bu çalıŖmada sadece annenin eğitim düzeyi anlamlı çıkmıŖtır. Anne eğitim düzeyinin anlamlı çıkmasının sebebi olarak eğitimin annelerde toplumsal cinsiyet algıları üzerinde pozitif etkileri olabileceği, annelerin daha eŖitlikçi görüŖlere açık olabileceği ve bu etkilerin öğrencilere aktarılabilceği düşünölmektedir.

Öğrencilerin yaŖadıkları yer mizojini düzeyi arasında anlamlı bir fark bulunmamıŖtır (Tablo 4.3). Ancak Zeyneloğlu'nun Ankara'da bir çalıŖmada tek baŖına/arkadaŖları ile evde yaŖayan öğrencilerin birinci derece yakınları ile ve yurttta yaŖayan öğrencilerden daha eŖitlikçi yaklaŖım sergiledikleri belirtilmiŖtir¹¹³. Bir baŖka çalıŖmada ise ailesiyle beraber yaŖayanların daha eŖitlikçi tutuma sahip oldukları belirtilmiŖtir¹¹⁹. Toplumsal cinsiyet rolleri ölçeği kullanılan bir çalıŖmada ise öğrencilerin yaŖadıkları yer ile ölçek puanı arasında anlamlı fark bulunmamıŖtır¹¹⁷.

KardeŖ sayısı ve mizojini düzeyi arasında anlamlı bir fark saptanmamıŖtır (Tablo 4.3). 2019 yılında yapılan bir çalıŖmada bir ve/veya iki kardeŖe sahip öğrencilerin daha eŖitlikçi tutuma sahip oldukları raporlanmıŖtır¹¹⁶. Zeyneloğlu ise çalıŖmasında kardeŖ sayısının artmasının eŖitlikçi tutumu arttırdığını belirtmiŖtir¹¹³.

Aile tipi ile mizojini düzeyi arasında anlamlı bir fark saptanmamıŖtır (4.3). Yine Demirel

ve ark. çalışmasında çekirdek aileye sahip öğrencilerin daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları raporlanmıştır¹¹⁶. Çalışmayı destekleyen toplumsal cinsiyet rolleri ölçeği kullanılan bir çalışmada ise öğrencilerin aile tipi ile ölçek puanı arasında anlamlı fark bulunmamıştır¹¹⁷.

Öğrencilerin mizojini kavramını duyma durumları ile mizojini ölçeği toplam puan ortalamaları ve alt boyut puan ortalamaları arasından anlamlı fark saptanmamıştır (Tablo 4.3). Toplumsal cinsiyet eşitliği ölçeği ile yapılan bir çalışmada toplumsal cinsiyet kavramını duyma durumu ölçeğin alt boyutlarında anlamlı fark yaratmış ve duyanların daha eşitlikçi bir tutuma sahip oldukları belirtilmiştir¹¹⁹. Bu çalışmada etkisinin az olmasının sebebini belirlemek için nitel çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin Türk toplumunda kadına karşı düşmanca tutum olduğunu düşünme durumlarına göre mizojini ölçeği toplam puan ve alt boyutları arasından anlamlı bir fark saptanmıştır. Türk toplumunda kadına karşı düşmanca tutum olduğunu düşünen öğrencilerin puan ortalamalarının düşünmeyenlere oranla daha düşük olduğu belirtilmiştir (Tablo 4.3). Türk toplumunda kadına karşı düşmanca tutum olduğunu düşünme durumu evet olan öğrencilerin mizojini puanı 0,21 kat azalttığı saptanmıştır (Tablo 4.5). Bu veri toplumsal farkındalığın kadın düşmanlığı üzerinde pozitif bir etkisi olduğunun önemini vurgulamaktadır.

Öğrencilerin toplumsal cinsiyet dersi alma durumlarına göre mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır (Tablo 4.3). Gönenç ve ark. çalışmasında toplumsal cinsiyet dersi alan öğrencilerin, toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalamasının dersi almayan öğrencilere göre yüksek olduğu ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirtilmiştir¹²³. Başka bir çalışmada ise kadın hastalıkları ve doğum dersinin öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı üzerinde etkilerine bakılmış, öğrencileri daha olumlu ve eşitlikçi yönde etkilediği saptanmıştır¹²⁴. Ancak çalışmamızda anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin kendilerini yakın hissettikleri kavramlara göre mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmuştur. Kendini ataerkil olarak tanımlayan öğrencilerin puan ortalamalarının daha yüksek olduğu raporlanmıştır. Aynı zamanda kendini feminist olarak tanımlayan öğrenciler ile diğer şekilde tanımlayan öğrencilerin puan ortalamaları arasında fark

saptanmıştır. Kendini feminist olarak tanımlayan öğrencilerin puan ortalamalarının diğerlerine göre daha düşük olduğu saptanmıştır (Tablo 4.3). Farkın sebebini bulmak için yapılan lineer regresyon analizinde kendini yakın hissettiği tanımlamada kendini “feminist” olarak tanımlayan öğrencilerin ise mizojini puanını 0,14 kat azalttığı (p=0,01) görülmüştür. Kendini “ataerkil” olarak tanımlayan öğrencilerin ise mizojini puanını 0,25 kat arttırdığı saptanmıştır. Modern ve geleneksel tanımların mizojini ölçeği toplam puanı üzerinde etkisi saptanmamıştır (Tablo 4.5.). Baydar ve ark. Kadın Düşmanlığı Ölçeğinin Türkçe uyarlamasını yaparken beraberinde toplumsal cinsiyet algısı ölçeği de uygulamışlardır. Buna göre kadın düşmanlığı arttıkça toplumsal cinsiyet algısı puanları düşmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğini besleyen ataerkil toplum anlayışının kadın düşmanlığını artırdığı da çalışmada yer verilen bir durumdur⁹⁴. Bu sonuca göre mizojini ölçeği puan ortalamaları ve alt boyut puan ortalamalarının hepsinde kendini ataerkil olarak tanımlayan öğrencilerin ölçek puan ortalamalarının yüksek çıkması literatüre paralel beklenen bir durumdur.

Üniversite öğrencilerinde kadına karşı her türlü düşmanca tutumu (mizojini) belirlemek amacıyla tanımlayıcı analitik tipte yapılan bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre:

Araştırma sorusu 1: Üniversite öğrencilerinde, kadına karşı her türlü düşmanca tutum (mizojini) düzeyi nedir?

Mizojini ölçeğinden alınan en düşük (34) ve en yüksek puan (170) göz önüne alındığında Düzce ilinde yer alan bir üniversitede bulunan öğrencilerin mizojini düzeylerinin düşük olduğu saptanmıştır

- Çalışmaya katılan öğrencilerin mizojini ölçeği toplam puan ortalaması $56,00 \pm 25,40$; olup alt boyutlardan önyargı ve ayrımcılık ortalaması $32,50 \pm 15,67$; kadın fobisi ortalaması $12,90 \pm 6,75$ ve geleneksel role sıkıştırma puan ortalaması $10,60 \pm 5,04$ saptanmıştır (Tablo 4.2).

Araştırma sorusu 2: Üniversite öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine göre mizojini düzeyleri arasında fark var mıdır?

Elde edilen verilere göre, mizojini ölçeği toplam puanı ve alt boyutları; yaş, cinsiyet, okunan bölüm, sınıf, doğulan yerleşim yeri, en uzun yaşanan yerleşim yeri, gelinen bölge, mezun olunan lise türü, gelir durumu ve annenin eğitim durumu arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Halen yaşanan yer, kardeş sayısı, aile tipi, annenin çalışma durumu, babanın eğitim ve

çalışma durumu arasında anlamlı bir farka rastlanmamıştır

- Öğrencilerin yaş ortalamasıyla sadece geleneksel role sıkıştırma alt boyutu arasında anlamlı ilişki saptanmıştır ($F=4,05$ $p=0,02$). Yaşı 18-20 yaş ve 24 yaş ve üzeri olan öğrencilerin geleneksel role sıkıştırma alt boyutu puanının yaşı 21-23 yaş aralığında olan öğrencilerden daha yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 4.3).
- Öğrencilerin yaşlarına göre mizojini ölçek toplam puan ortalaması, ön yargı ve ayrımcılık ile kadın fobisi alt boyut puan ortalaması arasında 0,05 düzeyinde pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı fark saptanmıştır. Yaş arttıkça ölçek puan ortalamalarının da arttığı saptanmıştır (Tablo 4.4).
- Öğrencilerin cinsiyetlerine göre mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla 0,00; 0,00; 0,00; 0,00). Erkek cinsiyetine sahip olan öğrencilerin puan ortalamalarının kadın cinsiyetine sahip olan öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.3). Cinsiyeti kadın olmanın erkek olmaya oranla mizojini puanını 0,42 kat azalttığı görülmüştür ($p<0,001$) (Tablo 4.5).
- Öğrencilerin en uzun süre yaşadığı yerleşim yerine göre mizojini ölçeği kadın fobisi alt boyut puan ortalaması dışındaki diğer tüm alt boyut ve toplam puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmıştır ($F=3,30$; $P=0,04$)($F=3,25$; $p=0,04$)($F=3,48$; $p=0,03$) (Tablo 4.3). İlde veya ilçede yaşayan öğrencilerin köydekilere göre daha düşük puana sahip oldukları belirtilmiştir (Tablo 4.3).
- Çalışmamızda öğrencilerin geldikleri bölgeye göre mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve tüm alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,01; 0,02; 0,02; 0,04). Marmara bölgesinden gelen öğrencilerin puan ortalamalarının diğer bölgelerden gelen öğrencilerden daha düşük olduğu görülmüştür (Tablo 4.3).
- Çalışmaya katılan öğrenciler mezun oldukları liseye göre sadece geleneksel role sıkıştırma alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı fark saptanmıştır ($F=4,47$; $p=0,03$). Özel lise mezunu öğrencilerin puan ortalamalarının daha düşük olduğu görülmüştür (Tablo 4.3).
- Çalışmaya katılan öğrencilerin gelir durumları ile mizojini ölçeği toplam puan ortalaması, ön yargı ve ayrımcılık alt boyut ve kadın fobisi alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,01; 0,02;

0,00). Gelir giderime denk cevabı veren öğrencilerin puan ortalamalarının daha düşük olduğu raporlanmıştır (Tablo 4.3).

- Öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve ön yargı ve ayrımcılık alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,01; 0,00; 0,00). Yükseköğretim mezunu anneleri olan öğrencilerin toplam puan ortalamasının daha düşük olduğu raporlanmıştır (Tablo 4.3).
- Öğrencilerin halen yaşadıkları yer, kardeş sayısı ve aile tipi ile mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Annelerinin çalışma durumları ile mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmamıştır. Öğrencilerin babalarının eğitim ve çalışma durumları ile mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmamıştır (Tablo 4.3).
- Öğrencilerin toplumsal cinsiyet dersi alma durumlarına göre mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı fark saptanmamıştır.
- Çalışmaya katılan öğrencilerin kendilerini yakın hissettikleri kavramlar a göre mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları arasından anlamlı fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,00; 0,00; 0,00; 0,00) (Tablo 4.3). Kendini “feminist” olarak tanımlayan öğrencilerin mizojini puanını 0,14 kat azalttığı (p=0,01) belirtilmiştir. Kendini “ataerkil” olarak tanımlayan öğrencilerin ise mizojini puanını 0,25 kat arttırdığı saptanmıştır (p=0,00). Diğer tanımlamalar olan “modern” ve “geleneksel” tanımların mizojini ölçeği toplam puanı üzerinde etkisi saptanmamıştır (Tablo 4.5).
- Öğrencilerin Türk toplumunda kadına karşı düşmanca tutum olduğunu düşünme durumu ile mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,00; 0,00; 0,00; 0,00) (Tablo 4.6). Türk toplumunda kadına karşı düşmanca tutum olduğunu düşünme durumu evet olan öğrencilerin mizojini puanı 0,21 kat azalttığı raporlanmıştır (p<0,00) (Tablo 4.5).
- Çalışmamızda öğrencilerin eğitime devam ettikleri bölümler ile mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ve geleneksel role sıkıştırma alt boyutu puan ortalaması

arasında anlamlı bir fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,03; 0,00). Teknik Eğitim Fakültesi/Teknoloji Fakültesinde okuyan öğrencilerin puan ortalamalarının Fen Edebiyat Fakültesinde okuyan öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür (Tablo 4.3). Eğitime devam edilen fakültenin İlahiyat Fakültesi olması referans kategori olan Akçakoca Bey Siyasal Bilgiler Fakültesine oranla mizojini toplam puanının 0,13 kat arttırdığı (p=0,03), Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi olmasının ise 0,10 kat arttırdığı görülmüştür (p=0,04). Diğer fakültelerin mizojini toplam puanına etki etmediği saptanmıştır (Tablo 4.5).

- Çalışmaya katılan öğrencilerin sınıfları ile kadın fobisi ve geleneksel role sıkıştırma alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla 0,00; 0,00). Kadın fobisi alt boyutu ve geleneksel role sıkıştırma alt boyut puan ortalamaları için 1. Sınıf öğrencilerinin puan ortalamasının diğer sınıflara oranla daha yüksek olduğu raporlanmıştır (Tablo 4.3).
- Çalışmamızda öğrencilerin doğduğu yerleşim yerine göre mizojini ölçeği toplam puan ortalaması ile tüm alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır (p değerleri sırasıyla; 0,03; 0,01; 0,00; 0,01). Köyde doğan öğrencilerin puan ortalamalarının ilde doğan öğrencilerden daha yüksek olduğu raporlanmıştır (Tablo 4.3).

6. ÖNERİLER

- Ölçeğin örnekleme daha büyük gruplarda uygulanması,
- Araştırmaya ön lisans ve lisansüstü eğitim gruplarının da dâhil edilmesi,
- Mizojinik düzeyinin erkeklerde daha yüksek olduğu saptandığı için ölçeğin yalnızca erkeklere uygulanarak erkeklerin mizojinik tutumlarının sebeplerinin araştırılması,
- Tanımlayıcı ve analitik tipte yapılan bu çalışmada mizojinik tutumlara etki eden bazı faktörleri (yaş, sınıf, fakülte/yüksekokul, mezun olunan lise türü, gelir düzeyini) açıklama konusunda nicel veriler yeterli gelmemiştir. Mizojini düzeyinin farklarının anlaşılması için nitel araştırmaların yapılmasına ihtiyaç vardır.
- Toplumsal cinsiyet dersi alan öğrencilerin oranı %24.7 iken mizojiniyi duyan öğrenci oranı %6.1 olması, toplumsal cinsiyet ders içeriklerinin tekrar incelenmesi gerektiğini düşündürmüştür. Toplumsal cinsiyet derslerinin içerikleri düzenlenmesi, ders içeriklerinde mizojini kavramına yer verilmesi bu derslerin bölümlerde yaygınlaştırılması gerekmektedir.

7. KAYNAKÇA

1. Bingöl, O. Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye’de kadınlık. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2014; (3), 108-114.
2. Akkaş, İ. Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları çerçevesinde ortaya çıkan toplumsal cinsiyet ayrımcılığı. EKEV Akademi Dergisi, 2019 (ICOAEF Özel Sayı).
3. Baydar V. Feminist sosyal hizmet perspektifinden popüler yabancı dizilerde kadın düşmanlığının incelenmesi. 2014, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, 106 sayfa, Ankara.
4. Pair BS. Prediction of gender identity, gender roles, and sexism/misogyny in undergraduate students. 1997, Texas Tech University, Broadway, Lubbock, PhD Thesis, 171 pages, Texas.
5. Holland J. Mizojini Dünyanın En Eski Önyargısı Kadından Nefretin Evrensel Tarihi. Ankara: İmge Kitapevi, 2016.
6. Gürhan N. Toplumsal cinsiyet ve din. Şarkiyat-İlmi Araştırmalar Dergisi, 2010; (4):58-80.
7. Yapıcı, A. Toplumsal Cinsiyet Din Ve Kadın, İstanbul. Çamlıca Yayınları, 2020.
8. Zuckerman O& Morrissey C. What Is Misogyny, 2022. Erişim adresi: <https://1000wordphilosophy.com/2022/07/06/what-is-misogyny/> [Erişim Tarihi 19.09.2022].
9. Evrenol Öçal, S. Üniversite Öğrencilerine Yönelik Geliştirilen Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutuma (Mizojini) Karşı Eğitim Programının Etkinliğinin Değerlendirilmesi. 2019, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora tezi, 273 sayfa, Ankara.
10. Muhanguzi FK. Gender and sexual vulnerability of young women in Africa: experiences of young girls in secondary schools in Uganda. Culture, Health & Sexuality, 2011; 13(06):713-725.
11. Pınarcıoğlu NŞ. Eril Siyasette Kadın Temsili (Mi?). Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 2017; 7(1/1):12-24.
12. Arabacı B. Çalışan kadınların cinsiyet ayrımcılığına yönelik algıları: Bursa Dokuma Sanayii örneği. 2012, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, 192 sayfa, Edirne
13. McDonald P. Workplace sexual harassment 30 years on: A review of the literature. International Journal of Management Reviews, 2012; 14(1):1-17.

14. Dur Tuna G. Popüler kültürde mizojini: Bir yerli dizide mizojini etkilerinin incelenmesi. 2018, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, 115 sayfa, Antalya
15. Organisation for Economic Co-operation and Development (İktisadi ve İşbirliği Geliştirme Teşkilatı) (OECD). 2018 Erişim adresi: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/3197152b-en/index.html?itemId=/content/publication/3197152b-en> [Erişim Tarihi 18.06.2022].
16. TÜİK 2021 İstatistiklerle Kadın 2021. Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=egitim-kultur-spor-ve-turizm-105&dil=17> [Erişim tarihi 18.06.2022].
17. ILO. World employment social look. Trends 2019. Erişim adresi: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_670554.pdf [Erişim Tarihi:10.07.2019].
18. Erikli, S. Çalışma yaşamında toplumsal cinsiyet ayrımcılığının görünümü. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2020; 2(1), 39-60.
19. Gölbaşı Z. Adölesan dönem üreme sağlığı sorunları ve etkileyen faktörler. Atatürk Üniversitesi. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2005; (8):100–8.
20. Sezgin D. Toplumsal cinsiyet perspektifinde sağlık ve tıbbileştirme. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 2015; 18(1):153-186.
21. Şener EB. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Önlemede 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Değerlendirilmesi. Ankara: KSGM Yayınları; 2011; sayfa 16-52.
22. Şimşek H. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın üreme sağlığına etkisi: Türkiye örneği. DEU Tıp Fakültesi Dergisi 2011; 25: 119–26.
23. Demirgöz Bal M. Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Genel Bakış. KASHED, 2014;1:15–28.
24. Bozkur, B., Gündoğdu M., & Uzun, B. Mizojini ölçeği'nin geliştirilmesi: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. EJER Congress 2019 Bildiri Kitabı 2019; sayfa 184-191.
25. Alptekin, D. Çelişik duygularda toplumsal cinsiyet ayrımcılığı sorgusu: üniversite gençliğinin cinsiyet algısına dair bir araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2014; (32), 203-211.
26. Uysal ÇZ, Kalkan M. Çelişik duygulu cinsiyetçilik ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişki. Social Sciences Studies Journal (SSSJJournal). 2018; 4(21): 3094-8.

27. Vefikuluçay D, Zeyneloğlu S, Eroğlu K ve ark. Kafkas üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. H.Ü. Hemsirelik Yüksekokulu Dergisi 2007; 31(1): 26–38
28. Kayhan, G. Means of misogyny in "One Flew Over the Cuckoo's Nest" / One Flew Over the Cuckoo's Nest adlı romanda kadın düşmanlığının araçları. 2005, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, 139 sayfa, İzmir.
29. Stalker, J. Misogyny, women, and obstacles to tertiary education: A vile situation. *Adult Education Quarterly*, 2001; 51(4): 288-305.
30. Shoebridge, A. Single women: A history of misogyny: Saarbrücken: Lambert Academic Publishing;2012.
31. Darga M. Anadolu’da Kadın. İstanbul. Yapı Kredi Yayınları; 2013.
32. Atılgan Kocabaş D. Antik Yunan’da Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Temsili. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi*, 2013; 10: 15-27
33. Daştan N. Cennetten kovulma motifinin semavî dinler ile bazı mitolojilerdeki (Sümer, Türk ve Yunan) görünümü. *Türklük Bilimi Araştırmaları (TUBAR)*, 2014; (36):61-81.
34. Şahin K, Toprak S. Kültürel ve dinsel perspektifte kadın kimliği. *Electronic Turkish Studies* 2016;11(18);203-214.
35. Uçkun, E. Ortaçağ Avrupasında kadın olmak 2017, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, 118 sayfa, Samsun.
36. Cihan EZ. Modernleşme ve kadın. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2018;8(1):269-280.
37. Stephens W. *Demon Lovers: Witchcraft, sex and the crises of belief*. Chicago: University of Chicago Press, 2002.
38. Çakır S. Osmanlı kadın hareketi. İSTANBUL: Metris Yayınları 1996 (2.b.)
39. Çiçek AC, Aydın S, Yağcı B. Modernleşme Sürecinde Kadın: Osmanlı Dönemi Üzerine Bir İnceleme. *KAÜ İİBF Dergisi*, 2015; 6(9):269-284.
40. Dökmen Z. Y. Bem cinsiyet rolü envanteri kadınsılık ve erkeksilik ölçekleri Türkçe formunun psikometrik özellikleri. *Kriz Dergisi*, 1999; 7(1): 27-40.
41. Esen, E, Soylu, Y., Siyez, D. M., & Demirgürz, G. Üniversite Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Algısının Toplumsal Cinsiyet Rolü ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi. *e-International Journal of Educational Research*, 2017; 8(1).
42. Oakley A. *Sex, Gender and Society* Aldershot: Gower Publishing Company Limited, 1985.

- 43.Akın, A. ve Demirel, S. Toplumsal cinsiyet kavramı ve sağlığa etkisi. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 2003. 25 (4), 73- 82.
- 44.Bosson JK, Parrott DJ, Swan SC, Kuchynka SL, Schramm AT. A dangerous boomerang: Injunctive norms, hostile sexist attitudes, and male-to-female sexual aggression. *Aggressive behavior*, 2015;41(6):580-593.
- 45.Szymanski DM, Gupta A, Carr ER, Stewart D. Internalized misogyny as a moderator of the link between sexist events and women's psychological distress. *Sex Roles*, 2009;61(1-2): 101-109.
- 46.Meesters C, Muris P, Esselink T. Hostility and perceived parental rearing behaviour. *Personality and Individual Differences*, 1995;18(4):567-570.
- 47.Tenenbaum, H.,& Leaper, C. Are parents' gender schemas related to their children's gender-related cognitions? A metaanalysis. *Developmental Psychology*, 2002; 38, 615–630.
- 48.Garaigordobil M, Jone A. Parental socialization styles, parents' educational level, and sexist attitudes in adolescence. *The Spanish Journal of Psychology* 2012;15(2):592-603.
- 49.Buysse, T. M. The mother-daughter relationship and the development of daughters' feminist consciousness. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering*, 2000; 60 (12-B), 6419.
- 50.Arslan AS. Ders kitaplarında cinsiyetçilik. T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara, 2000: 33.
- 51.Henley. N. M..& Pincus. F. Interrelationship of sexist, racist, and anti-homosexual attitudes. *Psychological Reports*.1978. 42, 83-90.
- 52.Doğan, Ş. Muhafazakârlık, Aile ve Kadın (Çankırı Örneği). *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2015, 17(2), 163-193.
53. Şahin, M. Kültür Aktarımında Toplumsal Cinsiyetin Rolü. *Akademik Hassasiyetler*, 2019; 6(11), 233-249.
- 54.Fleming PJ, Patterson TL, Chavarin CV, Semple SJ, Magis-Rodriguez C, Pitpitan EV. Are men's misogynistic attitudes associated with poor mental health and substance use behaviors? An exploratory study of men in Tijuana, Mexico. *Psychology of men & masculinity*, 2018;19(2):314.
- 55.Türk Dil Kurumu (TDK) Sözlük. 2022. Erişim adresi: www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=ÖNYARGI [Erişim Tarihi 18.06.2022].
- 56.Göregenli M. Temel kavramlar: önyargı, kalıp yargı ve ayrımcılık. *Ayrımcılık çok boyutlu yaklaşımlar*, 2012; 175-187.

- 57.Coşgun Ş. Kültürlerarası iletişim sürecinde kalıp düşüncelerin ve önyargıların rolü: Antalya’da yaşayan Güneydoğulular ile Antalya yerlileri arasındaki kalıp düşünceler ve önyargılar. 2004, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi. Ankara.
- 58.Keskin, S. Türkiye’de eğitim düzeyine göre kadınların iş hayatındaki yeri. Kadın Araştırmaları Dergisi, 2018; (17), 1-30.
- 59.UNSTATS. The sustainable development goals report 2019. Erişim adresi: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2019/#foreword> [Erişim Tarihi 18.06.2022].
- 60.UNSTATS. The world’s women. Trends and statistics. 2020. Erişim adresi: <https://www.un.org/en/desa/world%E2%80%99s-women-2020> [Erişim Tarihi 18.06.2022].
- 61.TUIK 2022 İstatistiklerle Kadın 2021. Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Kadin-2021-45635> [Erişim tarihi 18.06.2022].
- 62.Stalker J. Misogyny, women, and obstacles to tertiary education: A vile situation. Adult Education Quarterly, 2001;51(4):288-305.
- 63.Warenius L, Pettersson KO, Nissen E, Höjer B, Chishimba P, Faxelid E. Vulnerability and sexual and reproductive health among Zambian secondary school students. Culture, Health and Sexuality, 2007; 9(5):533–44.
- 64.Educational Institute of Scotland (EIS). Get it right for girls. Challenging misogynistic attitudes among children and young people, 2016. Erişim Adresi: <https://www.eis.org.uk/Content/images/equality/Gender/Get%20it%20Right%20for%20Girls%202016%20WEB.pdf> [Erişim Tarihi 18.06.2022]
65. Dursun, D. Siyaset Bilimi, İstanbul: Beta Yayıncılık, 2002.
- 66.Kızılluluk, H. Temsil Açısından 1960 Sonrası Türk Siyasal Yaşamının Sosyolojik Çözümlemesi (1994), Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) İstanbul.
- 67.Inter-Parliamentary Union (IPU). Percentage of women in national parliaments 2019. Erişim adresi: <https://data.ipu.org/women-ranking?month=4&year=2019> [Erişim Tarihi: 18.06.2022].
- 68.Öztürk ZA. Uluslararası siyasette ve karar alma mekanizmalarında kadın. Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi, 2012; 3(1):1-33.
- 69.Bulut, S. & Göktürk, G. Y. Mobbing: İşyerinde psikolojik taciz. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2012; 12(1), 53-70.
- 70.Yeşiltaş, Mehmet, “İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından Bir Sorun Olarak İşyerinde Cinsel Taciz”, Manas Sosyal Bilimler Dergisi, 2005; 7(13)

71. Bebekoğlu G, Wasti SA. alışan kadınlara yönelik cinsiyet temelli düşmanca davranışların sebepleri ve sonuçları üzerine bir araştırma. Yönetim Araştırmaları Dergisi (Yönetim Alanında Bilimsel Yaklaşım ve Yöntem Sorunları zel Sayısı), 2002; 2(2): 215-238.
- 72.Korkmaz, H. Yönetim kademelerinde kadına yönelik cinsiyet ayrımcılığı ve cam tavan sendromu. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2014; 2(5): 1-14.
- 73.Eitzen, D. S.,& Baca Zinn, M. The missing safety net and families: A progressive critique of the new welfare legislation. J. Soc. & Soc. Welfare, 2000; 27, 53.
74. Weitzer R. ve Kubrin C.E. Misogyny in rap music: A Content Analysis of Prevalence and Meanings, Men and Masculinities 2009; (12: 1) Washington, USA.
- 75.Etyang, P. Misogyny In Urban Public and Private Spaces. (Bildiri).International Conference On Gender Based Violence; At Kenyatta University; 2012, Kenya.
- 76.Berberick SN. The objectification of women in mass media: Female self-image in misogynist culture. The New York Sociologist, 2010;(5):1-15.
77. Brewer, C. The Stereotypic Portrayal of Women In Slasher Films: Then Versus Now. (PhD Thesis), Louisiana State University, ABD. (2009).
- 78.Ceylan, P. M. Mzik Videolarındaki Erotik, Mstehcen ve Pornografik Grntlerin İlköğretim Birinci Kademe ğrencileri zerindeki Etkisi. 2004, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, 304 sayfa, Ankara.
- 79.Rebolle-Gıl, G., Moras, A. Black Women and Black Men in Hip Hop Music: Misogyny, Violence and the Negotiation of (White-Owned) Space. The Journal of Popular Culture, 2012;45(1): 118-132.
- 80.Fisher, P., Greitemeyer, T. Music and Agression: The Impact of SexualAggressive Song Lyrics on Aggression-Related Thoughts, Emotions and Behavior Toward The Same and The Opposite Sex. Personality and Social Psychology Bulletin, 2006; 32(9): 1165-1172.
- 81.Fox, J., TANG, W.Y. Sexism in Online Video Games: The Role of Conformity to Masculine Norms and Social Dominance Orientation. Computers in Human Behavior Journal, 2013; (33): 314-320.
- 82.Ging D, Siapera E. Special issue on online misogyny. Feminist Media Studies, 2018; 18(4):515-524.
- 83.Lhila A, Simon KI. Prenatal health investment decisions: does the child's sex matter. Demography 2008; 45: 885-905.
- 84.UNICEF. A Decade of Action to Achieve Gender Equality, The UNICEF Approach to the Elimination of Female Genital Mutilation, 2020. Erişim adresi:

<https://reliefweb.int/report/world/decade-action-achieve-gender-equality-unicef-approach-elimination-female-genital> (Erişim Tarihi 24.06.2022)

85.Koyun A, Taşkın L, Terzioğlu F. Yaşam dönemlerine göre kadın sağlığı ve ruhsal işlevler: hemşirelik yaklaşımlarının değerlendirilmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 2011;3:67-99.

86. OECD, Gender, Institutions and Development Database (GID-DB) 2019. Erişim adresi: <https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=95704> [Erişim tarihi 18.07.2022]

87. Bakırcı K. İstanbul Sözleşmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, 2015; (4):133-204.

88. Vatandaş C. Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Sosyoloji Konferansları*, 2007; (35): 29-56.

89. Özcan A. Toplumsal cinsiyet eğitiminin üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rol tutumlarına etkisi. 2012, Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 108 Sayfa, Kayseri.

90.Öngen, B. ve Aytaç, S. “Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Yaşam Değerleri İlişkisi.” *Sosyoloji Konferansları-2*, 2013; (48) 1-18.

91.Verdonk, P., Benschop, Y.W.M., De Haes Hanneke C.J.M., ve Lagro-Janssen T. L.M. “Medical Students’ Gender Awareness. Construction of the Nijmegen Gender Awareness in Medicine Scale (N-GAMS).” *Sex Roles*, 2008;(58): 222-234.

92.Yıldız, E. ve Keçeci, O. “Ege Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Bakış Açıları.” *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2016; 9(47): 986- 998.

93.Direk, N.ve Irmak, B. “Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlar.” *DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 2017; 31(3): 121-128.

94.Verma R K, Pulerwitz J, Mahendra V and at all. Challeng and changing gender attitudes among young men in Mumbai, India. *Reproductive Health Matters* 2006; 14(28):135-143.

95.Partovi Meran HE, Hotun Şahin N. Kadın sağlığı alanında uzman hemşirelik eğitimi ve uzman hemşirelik rolleri: Amerika Birleşik Devletleri örneği. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 2014; 1(1):1-14.

96.Başar, F. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği: Kadın sağlığına etkisi. *ACU Sağlık Bil Derg* 2017; (3):131-137.

97.Turfan, D. Tabakalı rastgele örneklemede örneklem büyüklüklerinin genetik algoritma ile belirlenmesi. 2014,Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek lisans tezi, 64 sayfa, Ankara.

98. Aylaz R, Güneş G, Uzun Ö, Ünal S. Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolüne yönelik görüşleri. STED 2014; 23: 183-9.
99. Alabaş R, Akyüz Hİ, Kamer ST. Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının belirlenmesi Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2019; 16(44): 429-448.
100. Çakır B. Sağlık araştırmalarında bias (yanlılık, taraf tutma): tipleri, sınıflandırılması, nedenleri, önleme yöntemleri-I. Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi. 2005; 25(1):100-110.
101. Mataoğlu, M. Selvi, S. Cinsiyete dayalı önyargıların toplumsal etkilerinin lise öğrencileri üzerinden sivas özelinde incelenmesi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2022; 10 (130), 235-241.
102. Akgül, H. X, Y ve Z kuşağı bireylerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. International Journal of Educational Spectrum, 2022; 4(1), 31-42.
103. Karasu, F. Göllüce, A. Güvenç, E. & Çelik, S. Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi, 2017; 8(1): 21-27.
104. Korkmaz, K. & Özbesler, C. Sosyal hizmet öğrencilerinin farklılıklara saygı düzeyleri ile toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişki. Toplum ve Sosyal Hizmet, 2022; 33(3), 867-887.
105. Öngen, B.,& Aytaç, S. Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. Istanbul Journal of Sociological Studies, 2013; (48): 1-18.
106. Vefikuluçay D, Zeyneloğlu S, Eroğlu K ve ark. Kafkas üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. H.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2007; 31(1): 26–38.
107. Sis ÇA, Pasinlioğlu T, Tan G, Koyuncu H. Determination of University Students' Attitudes about Gender Equality, Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi. 2013; 21(3): 181- 186.
108. Yılmaz, D. V., Zeyneloğlu, S., Kocaöz, S., Kısa, S., Taşkın, L., & Eroğlu, K. (2009). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 2009; 6(1), 775-792.
109. Çelik, Z. U.,& Demir, M. Romantik ilişkilerde çelişik duygulu cinsiyetçilik ve sosyal ilgi. International Journal of Social And Humanities Sciences. 2021; 5(1), 103-115.

110. Kavuran, E. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine bakışlarının belirlenmesi. 2011, , Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, Erzurum.
111. Atış, F. Ebelik/ Hemşirelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. 2010, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, 95 sayfa. Adana.
112. Zeyneloğlu, S. Ankara'da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. 2008, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 176 sayfa, Ankara.
113. Geçer, H., Kartopu, S., & Hacıkeleşoğlu, H. Toplumsal cinsiyet ve dindarlık: üniversite öğrencileri üzerine ampirik bir araştırma. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2017, 5 (56), 494-521.
114. Baydar, V. KILIÇ, C. Serpen, A. S. & Günay, G. Kadın Düşmanlığı Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Fe Dergisi. 2019; 11(2): 65-77.
115. Demirel, G. Nurdan, K. ŞE Pınar. Değerli, B. & Gökmen, E. Üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin namusa, şiddete ve cinsiyetçiliğe yönelik tutumları. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 2019, 6(3), 479-490.
116. Çakıl, N. A., & Demir, G. Ebelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları ve etkileyen faktörler. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2022, 7(2), 245-251.
117. Aydın, M., Bekar, E. Ö., Gören, Ş. Y., & Sungur, M. A. Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2016 16(1), 223-242.
118. Yanıkerrem, E. Topsakal, Ö. & Boz Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği tutumlarının incelenmesi. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 2020; 10(2), 164-171.
119. Cetinkaya, S. K. Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. Nesne Psikoloji Dergisi, 2013; 1(2), 21-43.
120. Özpulat, F. Hemşirelik öğrencilerinin şiddet eğilimleri ile toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişki. Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi-BÜSBİD, 2017, 2(2).
121. Kömürcü N, Yıldız H, Toker E, Karaman ÖE, Koyucu RG, Durmaz A, ve ark. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ve kadına ilişkin namus anlayışları ile ilgili tutumları. Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi. 2016; 5: 1-22.

122. Gönenç, İ. M., Topuz, Ş., Sezer, N. Y., Yılmaz, S., & Duman, N. B. Toplumsal cinsiyet dersinin toplumsal cinsiyet algısına etkisi.. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi.2018;7(1), 22-29.
123. Turan Z, Aydın Y, Toker E. ‘‘Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Dersi’’nin hemşirelik öğrencileri toplumsal cinsiyet algısına etkisinin incelenmesi. İnsan Bilimleri Dergisi. 2017; 14(3): 2677-87.
124. Büken, N. Ö. İstanbul Sözleşmesi bağlamında kadın sünneti. Kadın/Woman 2000, Journal for Women's Studies, 2019; 20(1), 17-42.
126. TÜİK 2018 İş gücü istatistikleri. 2018. Erişim adresi: <http://www.tuik.gov.tr/HbPrint.do?id=27694>. [Erişim tarihi 10.07.2022].

8.EKLER

EK 1. Bilgilendirilmiş Onam Formu

ARAŞTIRMA AMAÇLI ÇALIŞMA İÇİN AYDINLATILMIŞ ONAM FORMU

Sayın Katılımcı,

Katılacağınız bu araştırma bir yüksek lisans tez çalışması olup, araştırmanın adı “

“Üniversite Öğrencilerinin Kadına Karşı Her Türlü Düşmanca Tutumunun (Mizojini) Belirlenmesi: Düzce Örneği ”dir. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinde mizojini düzeyini belirlemektir. Bu amaçla sizden ‘Kişisel Bilgi Formu’nu ve ‘Mizojini Ölçeğini’ doldurmanız istenecektir. Her formun doldurulması yaklaşık 10-15 dakika sürecektir.

Bu araştırma kapsamında; araştırma ile ilgili olarak araştırıcının sorularına uygun ve doğru cevap vermek araştırmanın kesintisiz şekilde devam etmesine yardımcı olmak sizin sorumluluklarınızdır.

Bu araştırmada sizin için herhangi bir risk, yarar ve zarar söz konusu değildir. Araştırma sırasında sizi ilgilendirebilecek herhangi bir gelişme olduğunda, bu durum size derhal bildirilecektir. Araştırma hakkında ek bilgiler almak için 0 (000) 000 00 00 numaralı telefonda araştırmanın yardımcı araştırmacısı Hemşire Ayşenur Yazgeldi’ye başvurabilirsiniz.

Bu araştırma kapsamındaki sizden hiçbir ücret istenmeyecektir. Araştırmanın sonuçları bilimsel amaçla kullanılacaktır. Uygulanan formlardan elde edilecek kişisel bilgiler, açık bir şekilde hiçbir yer veya kurumda yer almayacak ve yayınlanmayacaktır.

Bu araştırmaya katılım yer almak tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Araştırmada yer almayı reddedebilirsiniz ya da herhangi bir aşamada araştırmadan ayrılabilirsiniz. Bu durum herhangi bir cezaya ya da sizin yararlarınıza engel duruma yol açmayacaktır. Araştırmacı bilginiz dahilinde de veya isteğiniz dışında, çalışma programını aksatmanız veya programa uymamanız gibi nedenlerle sizi araştırmadan çıkarabilir.

Çalışmaya Katılma Onayı:

Yukarıda yer alan ve araştırmaya başlanmadan önce gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve sözlü olarak dinledim. Aklıma gelen tüm soruları araştırmacıya sordum, yazılı ve sözlü olarak bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım.

Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğime karar vermem için bana yeterli zaman tanındı. Bu koşullar altında, bana ait tıbbi bilgilerin gözden geçirilmesi, transfer edilmesi ve işlenmesi konusunda araştırma yürütücüsüne yetki veriyor ve söz konusu araştırmaya ilişkin bana yapılan katılım davetini hiçbir zorlama ve baskı olmaksızın gönüllü olarak kabul ediyorum. Bu formun imzalı bir kopyası da bana verilecektir.

GÖNÜLLÜNÜN: Açıklamaları yapan

Adı-Soyadı: **araştırmacının,**

Adresi:

Tel:

Tarih ve İmza:

Adı-Soyadı:

Görevi:

Adresi:

Tarih ve İmza:

**Olur alma işlemine başından sonuna kadar
tanıklık eden kuruluş görevlisinin/görüşme
tanığının,**

Adı-Soyadı:

Görevi:

Adresi:

Tel.-Faks:

Tarih ve İmza:

EK 2. Kişisel Bilgi Formu

KİŞİSEL VERİ FORMU

Sayın Katılımcı:

Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapmaktayım. Üniversite öğrencilerinde kadına karşı her türlü düşmanca tutum (mizojini) belirlenmesi amacıyla yaptığım çalışmam için bu anketi samimiyet ve özveriyle doldurmanızı rica ediyorum. Verdiğiniz bilgiler yalnızca araştırma için kullanılacak ve size ait bilgiler başka kişilerle kesinlikle paylaşılmayacaktır.

Katıldığınız için teşekkür ederim.

AYŞENUR YAZGELDİ

A. Sosyo-Demografik Özellikler

1.Yaşınız:

2.Cinsiyetiniz:

3. Okuduğunuz bölüm ve sınıfınızı belirtiniz.

- a) Akçakoca Bey siyasal bilgiler fakültesi
- b) Akçakoca turizm işletme ve otelcilik yüksekokulu
- c) Beden eğitimi ve spor yüksekokulu
- d) Eğitim fakültesi
- e) Fen edebiyat fakültesi
- f) İlahiyat fakültesi
- g) İşletme fakültesi
- h) Mühendislik fakültesi
- ı Orman fakültesi
- i) Sağlık bilimleri fakültesi
- j) Sağlık yüksekokulu
- k) Sanat, tasarım ve mimarlık fakültesi
- l) Spor bilimleri fakültesi
- m) Teknik eğitim fakültesi
- n) Teknoloji fakültesi
- o) Tıp fakültesi
- ö) Ziraat fakültesi

p) Ziraat ve doğa bilimleri fakóltesi

Sınıfınız:

1 () 2 () 3 () 4 () 5 () 6 ()

4.Doğduğunuz yerleşim yeri aşağıdakilerden hangisidir?

- a) İl
- b) İlçe
- c) Köy

5.En uzun yaşadığınız yerleşim yeri aşağıdakilerden hangisidir.?

- a) İl
- b) İlçe
- c) Köy

6. Türkiye'nin hangi bölgesinden geldiniz?

- a) İç Anadolu Bölgesi
- b) Ege Bölgesi
- c) Akdeniz Bölgesi
- d) Marmara Bölgesi
- e) Doğu Anadolu Bölgesi
- f) Güneydoğu Anadolu Bölgesi
- g) Karadeniz Bölgesi

7. Mezun olduğunuz lise türü nedir?

- a) Düz lise
- b) Anadolu/süper/fen lisesi
- c) Özel lise
- d) Meslek lisesi
- e) İmam hatip lisesi
- f) Diğer (Belirtiniz):

8. Halen yaşadığınız yeri ve birlikte yaşadığınız kişileri belirtiniz.

- a) Yurt/misafirhane
- b) Evde tek başına
- c) Evde aile ile birlikte
- d) Evde arkadaşlar ile birlikte

9. Kardeş sayınız ve cinsiyetlerini belirtiniz.....

10. Aile tipiniz nedir?

- a) Çekirdek aile
- b) Geniş aile
- c) Tek ebeveynli aile

11. Gelir düzeyinizi nasıl değerlendirirsiniz?

- a) Gelir giderden az
- b) Gelir gidere eşit
- c) Gelir giderden fazla

12. Annenizin öğrenim durumu nedir?

- a) Okur-yazar değil
- b) Okur-yazar
- c) İlkokul mezunu
- d) Ortaokul mezunu
- e) Lise mezunu
- f) Üniversite/yüksekokul mezunu
- g) Lisansüstü mezunu

13. Annenizin çalışma durumu nedir?

- a) Çalışmıyor
- b) Çalışıyor
- c) Diğer (Emekli vb.)

14. Babanızın öğrenim durumu nedir?

- a) Okur-yazar değil
- b) Okur-yazar
- c) İlkokul mezunu
- d) Ortaokul mezunu
- e) Lise mezunu
- f) Üniversite/yüksekokul mezunu
- g) Lisansüstü mezunu

15. Babanızın çalışma durumu nedir?

- a) Çalışmıyor
- b) Çalışıyor
- c) Diğer (Emekli vb.)

B. Mizojiniye Yönelik Bilgiler

16.Daha önce mizojini kavramını duydunuz mu? Nereden belirtiniz.

a) Evet

b) Hayır

17. Sizce Türk toplumunda kadına karşı düşmanca bir tutum var mı?

a) Evet

b) Hayır

18.Toplumsal cinsiyet ile alakalı ders aldınız mı?

a) Evet

b) Hayır

19.Kendinizi aşağıda belirtilen özelliklerden hangisine daha yakın hissediyorsunuz?

a) Geleneksel

b) Modern

c) Feminist

d) Ataerkil

e) Eşitlikçi

EK 3. Mizojini Ölçeği

Değerli katılımcılar; Aşağıda kadınlar ile ilgili düşünceler bulunmaktadır. Lütfen bunları dikkatlice okuyunuz. Sizden istenen her düşünceyle ilgili görüşünüzü belirlemeniz ve görüşünüze uygun olan seçeneği işaretlemenizdir. Önemli olan kendi düşüncenizi samimi bir biçimde ifade etmenizdir. İlgi ve katkılarınız için teşekkür ederim. 1= Kesinlikle katılmıyorum 2= Katılmıyorum 3= Kararsızım 4= Katılıyorum 5= Tamamen Katılıyorum						
N	Maddeler	5	4	3	2	1
1	Kadınlar, iş olanaklarını erkeklerin elinden alıyorlar.	5	4	3	2	1
2	Kadınların çalıştıkları ortamlarda geçimsizlik artar.	5	4	3	2	1
3	Kadınların yönettiği işlerden hayır gelmez.	5	4	3	2	1
4	Kadınların çalışmalarına karşıyım.	5	4	3	2	1
5	Kadınların futbol ile ilgilenmesi bana itici gelir.	5	4	3	2	1
6	Kadınlar erkekler kadar iyi araba süremezler.	5	4	3	2	1
7	Kadınlar siyasetten anlamaz.	5	4	3	2	1
8	Kadınlar karşısındakileri kandırmaya meyillidir.	5	4	3	2	1
9	Kadınlar fırsat bulunca entrika çevirirler.	5	4	3	2	1
10	Kadınlar yalan söylemeye meyillidir.	5	4	3	2	1
11	Kadın kendini erkeğine adanmalıdır.	5	4	3	2	1
12	Bazı kadınlar şiddeti hak eder.	5	4	3	2	1
13	Kadınlar erkekler üzerinde kontrol sağlayarak güç elde etmeye çalışırlar.	5	4	3	2	1
14	Kadınlar erkeklerin namusu için en büyük tehdittir.	5	4	3	2	1
15	Kadınlara yasal hakların (Çalışma hakkı çocukların velayetlerinin anneye verilmesi vb. yasal haklar) verilmesi aile yapımızın temellerini sarsar.	5	4	3	2	1
16	Kadın haklarını savunanları antipatik bulurum.	5	4	3	2	1
17	Erkekler kadınlardan daha değerlidir.	5	4	3	2	1
18	Kadınlar doğası gereği kötüdür.	5	4	3	2	1
19	Kadının en kutsal görevi anneliktir.	5	4	3	2	1
20	Kadın ve erkeğin eşit olması doğaya aykırıdır.	5	4	3	2	1
21	Kadın dediğin doğası gereği kırılığandır.	5	4	3	2	1
22	Kadınların etrafımda olmasından rahatsız olurum.	5	4	3	2	1
23	Kadın konuşmacıları (öğretmen, sunucu vb) dinlerken gerilirim.	5	4	3	2	1
24	Kadınlar statü elde etmek için prensiplerinden kolayca vazgeçer	5	4	3	2	1
25	Kadınlar her şeyi abartmaya meyillidir.	5	4	3	2	1
26	Kadınlar erkeklerden daha bencildir.	5	4	3	2	1
27	Bir grubun lideri kadın olmamalıdır.	5	4	3	2	1

28	Kadın aciz bir varlıktır, erkek olmadan yaşamını sürdüremez	5	4	3	2	1
29	Kadınlar evlenmek için can atarlar.	5	4	3	2	1
30	Kadın kendi başının çaresine bakamaz.	5	4	3	2	1
31	Kadının tek derdi erkeğin mal varlığı ve parasıdır.	5	4	3	2	1
32	Kadın erkeği rezil de eder vezir de.	5	4	3	2	1
33	Kadının akli her şeye ermez.	5	4	3	2	1

Önyargı ve Ayırmıcılık: 1, 2,3, 4, 5, 7, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 27, 28, 30, 31, 33 ve 34. maddeler

Kadın Fobisi: 6, 8, 9,10, 13, 25 ve 26. maddeler

Geleneksel Role Sıkıştırma: 11, 19, 21, 29 ve 32. maddeler

Alt boyutlardaki maddeler bu şekildedir ama ölçek toplam puan da vermektedir.
Ölçekten alınan yüksek puan mizojini düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir

9. ÖZGEÇMİŞ

yılında doğdu. Lise eğitimini Farabi Anadolu Lisesi'nde, lisans eğitimini ise 2013-2017 yılları arasında Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Bölümünde tamamladı. 2018 yılında Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Bölümünde yüksek lisans programına başladı.

